

LA TRALLA

SURT ELS
DIVENDRES

Número extraordinari

10 cèntims

Diputació, 262

El foch Lerrouxista

El ceño irado y con la faz severa
el gran Lerroux la noble tea empuña:
La Ciudad se extremece, y recelosa
á sus pies tiembla.

Oh gran senyor que en las tus manos tienes
la vida y muerte de cien mil vassallos
Piedad! Compasión! Misericordia!
Calma tu enojo!

Y recuerda señor tus amenazas
de quemar la ciudad cuando te guste
y recuerda á la vez que Cataluña
tiene su adagio:

(“Qui amenassa y no pega
per bestia's queda!”)
Con que, hoy que es San Juan de tí esperamos
que sin más tregua y sin temblar, te lances
y si acaso por miedo no lo hicieras
piensa Lerroux que el pueblo que te mira
te dirá ¡Nyevit!

EL MEU FOCH

—Hi ha res pel foch? ¿no li queda cap trasto vell per cremar?—
passa cridant la canalla
la vigília de Sant Joan.
Aquí teniu caixes velles,
trossos de fusta corcats,
barrots de cadira, canyas,
en fi, tot un arsenal
d'indumentaria casera
recullida durant l'any
y una mica més inútil
que'l Congrés dels diputats.
¿En voleu mes, vos en falta
per encendre un foch ben gran,
que puji molt y s'enlayri
per el cim de la ciutat?
Donchs veniu que ja m'en sobra
de combustible pel cas,
y farém la gran foguera,
espantosa y colossal
de las cosas inservibles
que tenim á dalt y abaix.
*El Diluvio, La Perdida,
La Tribuna, El Liberal,
y La Esquella y La Campana,*
y els periódichs d'aquet ram
qu'empastifan Barcelona
destruint y capgirant
la conciencia d'una massa
disposada per l'engany.
Tota aquesta farandola
servirà per encenalls,
de la serie de pellingos
que jo hi tiraré de cap.
Las enganyifas indignas,
las alsadas colossals,
las prédicas, la conciencia,
l'enveja, l'odi y el fanch
del Emperador mes socio
que Madrid ens ha enviat
els negocis qu'ab la llana
del partit republicà
y els plets y varios enredos
que fabrica l'advocat
de fum d'estampa de marca,
del color negre Nubian,
els fonaments y la pedra
primera, que van posar
per fer la Casa del Pueblo
quant plouguin trastos de dalt
y els diners no decideixin
tocar la marxa real,
l'arrambada dels tarugos
y el negoci interessant
de las cent cinquanta entradas
que solia embutxacar
al presidir las corridas
el tranquil d'en Buxó-Rach,
el barret, l'americana,
camisas, corbates, guants,
els pantalons, en fi, tota
la roba del *Esquerrá*,
perque procedeix d'un roba
la roba del qu'he ciut,
la badana reforsada
de la cara de'n P. K.,
el clatell planer d'en Llopis,
las pallissas importants
que collecciona'l Maleta,
entre exclamacions y ays,
la sabiduría médica
que desplega ab els malalts
el Sr. Llorens que sembla
La Funeraria ambulante,
las burradas del sabata
d'en Sebio, qu'es l'animal
de mes pes y mes cuidado
que corre per la ciutat,
els equilibris polítichs
dels *peixos* republicans,
els escándols de València,
l'afanada de postals,
y la *sans façón* que gasta
el nostre D. Nicolás,
ja ho veyeu si el combustible
es apropiat pel cas,
y si n'hi ha de porqueria
que convindria cremar,
fent un foch que durés horas
flamejant per la ciutat
y acabant ab els microbis
qu'envenenan l'ayré sá
d'una població que busca
engrandiment y treball,
y una entera autonomia
que l'ha de regenerar.
El meu foch es necessari,
¡fora'l gran desinfectant!

PEP DE LA TRALLA

En Valentí Almirall

El passat dilluns circulà ràpidament pels centres literaris, polítichs y catalanistas de Barcelona, la noticia de que l'antich catalanista federal En Valentí Almirall, havia deixat d'existir.

Mancats d'espai pera fer d'aquell fervent autonomista una completa biografia, 'ns limitarem a rendir just tribut a la seva memoria, per esser ell l'actiu revolucionari, el que inicià la vida activa del ideal catalanista.

Y perque 's végi com els revolucionaris d'ara no sols no fan res sinó que las mellors iniciatives troban en ells un obstacle, posarem de relleu un sol cas pera posar més de manifest la inconsequència dels que 's titulan directores de la política republicana actual.

En Valentí Almirall fou un sencer autonomista, un atrevit revolucionari y un enamorat de la terra catalana.

No volém esser nosaltres els que donguém las probas.

Copiarém fragments que publica *El Diluvio*, qu' en aquesta materia no es dubtós.

« Porque conviene saber que Valentín Almirall fué el alma, tal como suena, del gran movimiento

dos los iniciados y comprometidos manos á la obra, y á las pocas horas ya estaba redactado el primer número de la proyectada publicación.

—¿Cómo se titulará?—preguntó uno de nosotros.
—La Campana de Gracia—contestó Almirall, desternillándose de risa.

Todos aceptamos el título con gran fruición, y poco después Inocencio López Bernagossi, el más intrépido editor que jamás hayamos conocido, aceptaba de mil amores el original del primer número de La Campana de Gracia que Almirall le ofrecía sin el menor estipendio.

Y aquella Campana de Gracia, que empezó á publicarse en broma durante la primavera de 1870, lleva ya treinta y cuatro años cumplidos de publicación.

Lo qu'es descuyda *El Diluvio* de dir, es que després de 34 anys, aquella Campana que fou fundada per homes que havian exposat sas vidas per l'autonomia de Catalunya, es el periódich que ab més sanya y mala fe l'ha combatuda; que aquell periódich que fou comensat á publicar per homes que ab las armas á las mans proclamavan lo servey militar voluntari, després de 34 anys, no sols no 'l defensa, sino que l'ataca indignament fent campanya contra la manifestació mes democrática d'un poble, insultant als que formals y conseqüents ab nostres principis el defensém ab entusiasme. Y que aquell mateix periódich fundat per l'Almirall, que fou el qui reuní el primer Congrés de catalanistas en la Sala de la Llotja, es ara 'l que 's riu de las nostras Assambleas en las que no 's fa més que

Moralitat lerrouxista

—Pera anar allí ahont aném no hi fá res que tinguém de passar pel demunt de tot.

L'obrer:—Lo qu'heu de mirar es que no vos hi quedeu al mitj.

insurreccional militar que en Barcelona se produjo en Marzo de 1873.

Y Almirall fué quien, una vez las tropas insubordinadas hubieron invadido la plaza de la Constitución, se propuso, sin haber podido lograr su grandísimo empeño, disolver el ejército y reorganizarlo bajo la base de creación de un ejército voluntario y proclamar a continuación, como resultado de tan radical y grave medida, la soberanía ó autonomía del Estado catalán, precursora de la autonomía ó soberanía de las demás regiones que sucesivamente hubiesen ido constituyéndose en Estados.

Almirall y «La Campana de Gracia»

Con posterioridad á los sucesos que en Barcelona y sus suburbios se desarrollaron en Abril de 1870, al restablecerse en nuestra ciudad las garantías constitucionales, ocurriose á Valentín Almirall publicar un periódico festivo para poner en evidencia al general Gaminda, autor del ataque de que fué objeto la villa de Gracia.

Estábamos presentes en la Redacción de *El Estado Catalán*, cuando la publicación de tal periódico propuso, Manuel Lasarte, escritor agudo y también festivo, Víctor Simal y el que estas líneas escribe. Aceptado el pensamiento por los que estábamos acostumbrados á escribir en catalán, lo cual significa que hubo necesidad de prescindir de la importante colaboración de Simal, pusimos to-

dos los iniciados y comprometidos manos á la obra, y á las pocas horas ya estaba redactado el primer número de la proyectada publicación.

Avuy que 's posan de relleu la profunditat de las arreles del Catalanisme, sols demaném als obrers de Catalunya qu'es fixin com el nostre moviment te per mare la revolució, pero no la revolució de camama d'aquests vivedors d'are, sino revolució verdadera, ab armas á las mans y exposició de vidas y cabals.

Dediquemli tots al ilustre autonomista un recort carinyós en pach á sos treballs en pró de la Autonomia del Estat Catala.

Meeting de la flamarada

INSTANTÁNEA

Compañeros: Sois unas victimas y como á tales hay que quemarlo todo.

Los fuegos de San Juan son un símbolo. Pues viva el símbolo y la revolución y la quemal

Una voz del público.—Viva el requesón.

Una voz de la pública.—Viva el divorcio!

El orador.—Dejadme seguir.

El Delegado.—Bueno, siga usted.

El público.—Fuera, fuera.

El orador.—Soy responsable de todos mis actos.

Un espectador á otro.—¿Cuántos actos tiene?

—Muchos y además cuadros y todos disolventes.

—Bravo, Buenas.

El orador.—Si no me dejais continuar no haremos nada.

El público.—Más vale no hacer nada que se des-cansa mejor. ¡Fuera! Que venga otro orador.

El Presidente.—Para complacer al pueblo soltaremos oradora.

—Ansia Manela!

—Tengo el gusto de presentar á doña Teresa Claradou.

—Qué es fea!

La oradora.—Proclamo el amor libre. Todos sois libres de hacerme el amor.

Un nyetit.—Ni cargada d'or.

La oradora.—Proclamo la libertad de conciencia, de pensamiento, de voluntad, de fregar, de cocinar y de berrar, digo de barrer.

El presidente.—Se levanta la sesión.

—Ansia Manela.

—Que se levante, á ver si será más caya.

—La sesión no es ninguna mujer. Es un símbolo.

—Venga el símbolo.

El presidente.—¿Se acuerda quemar vivo á todo el mundo?

—¡Síiiiiiii!

—¿Se acuerda que no hay Dios que valga?

—¡Síiiiiiii!

—¿Se acuerda el amor libre?

—¡Síiiiiiii!

—¿Se acuerda construir la Casa del Pueblo?

—¡Síiiiiiii!

—¿Se acuerda hacer otra suscripción?

—¡Noooooo!!!

El Delegado.—Se acuerda mucho, pero nadie se acuerda de pagarme una copita.

—¡Viva el libre albedrío!

—¿Qué es eso?

—¡Vivaaa!

(El duelo se dá por despedido.)

PETRUS

LLISSÓ DE MODOS

A D. J. M.ª Bofill.

Quant un individu (encare que aquest siga diputat, puig avuy de quansevol nulitat s'en fa un representante en Cortes), preten donar lliçons á un altre sobre una materia quansevulga, es que s'en deu creure mestre, del contrari es exposarse á fer un paper rícol, que no altre cosa haveu fet vos en votra *Lección de Catalanismo*.

Els castils tenen un a jagi que vos que sou tan ayman de la llengua dels que'ns esclavitzan lo hauriau de saber si no fós que la vostra *sans façón* corre parellas ab vostra ignorancia; *zapatero á tus zapatos* diuhen ells, y si vos haguessiu seguit al peu de la lletra aquest refrá, vos hauriau estalviat de posar en evidencia la vostra *pedanteria* y la vostra mala fe.

Pero lo bó del cas es, que el senyor J. M.ª Bofill, diputat per Figueras, que es qui pretén donarnos una *lección de catalanismo* (escrita en castellá cursi y de estar per casa), se li pot molt ben dir que no solsament no ha pasat de las becerolas en quant á catalanisme es refereix, si que també afirmém que no coneix el dogma federalista ni sisquera per las escubertas, y además sostenim que no sab ni ha sapigut may lo que es llibertat, democracia, ni República.

Pero nosaltres som altruistas, senyor Bofill, per aixó es que tot recordant que una de las obras de misericordia que vosté com á anticlerical de boquilla y clerical de fets deu sapiguer perfectament, ens prenem avuy la molestia de ensenyar á un ignorant.

Ho havém dit altres vegadas, y avuy ho repetim, que per esser catalanista ó nacionalista, no es necessita res més que esser catalá, y tenir vergonya, aymar la llibertat, y aborrrir l'esclavatge; ho havém dit y ho repetim que'l Catalanisme no es cap partit polítich, sino sencillament un moviment social dintre del que hi caben tots los modos de pensar en política, religió y sociologia.

Per aixó senyor Bofill dintre del nostre camp se hi troban ateos (no com vosté, que lo que fá ab lo cap, ho desfá ab los peus) y creyents, republicans y lliurepensadors, obrers y burgesos, y tots, tots absolutament hi caben, ab tal que per sobre de aqueixos sentiments íntims de la seva conciencia hi posin son amor y son bras si convé, en defensa de la llibertat de la nació catalana.

Els que no hi caben son els intolerants y jacobins com vos senyor Bofill que de federal sols en porteu el nom, per que si aixís no fos, recordariau las sabias doctrinas del immortal Pi y Margall que deya que es podia esser republicà federal y bon católich; si haguesin llegit las lliçons de aquell plorat patrici sabriau (y no desbarrariau com avuy ho feu;) que digué *que els catalanistas eram els aliats naturals dels federales*, y sabriau mes encare; sabriau que ell, home conseqüent, tota la vida proclamava ben alt que *preferria una monarquia federal á una república unitaria*. En cambi vos treuveu ben fet que *vuestros compañeros* que deuhen esser tan reaccionaris com vos, interrompessin á un federal tan digne com lo senyor Tona que no ha fet altre cosa que seguir al peu de la lletra el testament pe-

Curant la trencadura

En Sébio:—Y vol dir que passantla per aquí l'afegirém?

En Lerroux:—Pues en haciéndolo á las doce en punto de la noche de San Juan, es seguro.

l'itich del gran Pi, que vos y els vostres corifeus esteu enllotant.

¡Ah! també aproben que xiulessin quant se ocuparen de vostra fulla; y vos sou democrata? es que vos creyeu esser inviolable?, es que vos creyeu esser infalible?, y la tolerancia? y el respecte á las ideas dels altres? creyeume Bofill; entre vos y'n Torquemada no hi se veure cap diferencia es á dir una; y es que aquell esbirro anava per los carrers mostrant lo birret inquisitorial, en cambi vos disfressau vostra anima absolutista ab un gorro-frigi, aventantant á n'aquell de una cosa; en que vos porteu careta, y ell al menys es presentava devant del poble tal com era.

Creyeume Bofill si estessiu ben identificat ab lo dogma federal no aprobarian que's xiules quant un federal conseqüent atacaba al ranci senyor Salmerón y á n'aquell sach de miserias, dit Lerroux.

¿Que per ventura no sabeu que precisament el senyor Salmerón vostre ilustre jefe fou el que declaraba piratas als federales de Cartagena?

¿Que haveu oblidat que el mateix senyor fou durant la vida del honrat Pi, son més gran enemic?

¿Que no sabeu que don Nicolás es el paladin de las cuatro unidades que no representan res mes que els quatre fonaments ahont pretenen aixecar la futura inquisició republicana centralista?

¿Que es compatible la democracia y el centralisme? no; y mil vegades no; ergo vos y ab vos tots els que acatan y defensen las doctrinas salmeronianas mereixen el calificatiu de traidors, renegats y reaccionaris.

En quant á la defensa que feu del castellano sols vos recordareu las paraules de un gran pensador que deya: «La llengua dels vencedors en boca dels vençuts es llengua de esclaus».

Y ademés Sr. Bofill alló de que els catalanistas tots son clericals y que el catalanisme nació en la cueva de San Ignacio, vos tinc que dir que aixó son bestiesas passadas de moda y que un home gran se'n hauria de dar vergonya de dirlos, y ho dich aixís perquè ni vos, ni ningú es capás de probarho y sino que ho digan en Junoy y en Lerroux que quant s'els ha desafiát á un meeting de controversia, s'han arrosnat com los cargols al tocarlos la banya.

Ab tot, si vos os veyeu capás de sostenirla estém á la vostra disposició.

Veig que també sou dels que donan per mort lo catalanisme; vaja, es veu que repapiejeu; lo qu'es mort y ben mort sou vos y ab vos aquesta generació que carregada de prejudicis y carrinclonarias, va perdentse y acabantse com un sol que va á la posta per fer pas á la idea nova, al sol ixent del nacionalisme catalá, que á no trigar irradiará ab sos raigs puríssims de llibertat y autonomia tota la Nació Catalana.

PELEGRI LLANGORT

OBRIU L' ULL

Fa uns quants días que al llegir que'n Mauru havia rebutjat una proposició que'l tremendo Lerroux havia presentat á las Corts sobres uns terrenos d'Andalusia, ab els que segurament lo grrran revolucionari hi feya algun negoci, tots nos diguerem ¡ja hi som! y á la nit cap á la «Fraternidad» á rebre ordres... y fillets de'n Junoy quin desengany; res de revolució; no més nos aconsellaren molta calma y que ja'ns avisarian á domicili.

Al sortir de la Fraternidad un amich meu me digué si jo m'ho prenía en serio aixó de la revolució y vaig tenir de confessarli que jo havia anat á dit Centre, sols perquè los amichs que m'acompanyavan se desenganyessin de aquets farsants que explotan la candidesa del pobre.

¿Cóm puch jo creure ab aquesta colla de murris que son cent vegades més indignes que'l burgés que explota á sos treballadors, puig

qu'ells á més de robarli lo poch que 'ls hi queda, l'enganyan miserablement prometentli una llibertat mentida y una emancipació falsa?

¿Com puch jo estar conforme ab los Palaus, Navarros, Junoy y altres tipos que sols viuen de la ignorancia y bona fe del poble que treballa, perquè saben de sobras que la falta de instrucció y lo desitj de millorar sa trista condició social fa que no puguin comprendre de la manera miserable que son explotats?

¿Cóm puch jo creure ab aquets farsants que l'un d'ells abandona sa muller y son fill á la més terrible miseria y viu ab una amistançada; l'altre que no podent acabar una carrera comensada PER SER MASSA SABI, se guanya la vida fent de curander y predicant pels pobles, y'ls altres que després de portar pendons per las professons, fan are d'anticlericals y redemptors dels obrers, portant una vida de disbauxa y crápula?

No puch estarhi conforme, ni puch créurels á n'aquets esbirros, perquè jo'ls conech de sobras; y no sols no puch estarhi conforme, sino que estich disposat á treballar de ferm pera que'l poble los conegui y s'aparti d'ell com d'empestats.

Es precis que 'ls obrers sápigam que sols instruhintse; que sols associantse y prescindint de tota classe de redemptors podran millorar sa trista condició.

¿Quins treballs han fet tots los xerraires que desde la restauració fins are, van predicant sempre la gran revolució, en profit del poble que treballa? Cap, ni un: tenim una llei del any 73 que regula el treball y estableix la ensenyansa obligatoria ¿qué han fet perquè's complis? res, absolutament res.

Ells prou que ho saben que pera explotar al poble es necessari que sia burro, y per aixó en lloch de treballar per la seva instrucció, procuran omplirli el cap de paraulas buydas y aixís lo fan seguir com á bens.

Ells prou que ho saben que un Estat com lo Espanyol ahont las tres quartas parts dels seus habitants no saben de llegir ni d'escriure, es impossible l'establiment d'un régimen verament democrátich, pero en comptes de treballar per la ilustració del poble no fan altra cosa que embrutirlo pera millor explotarlo.

¿Cóm puch, jo donchs, creure ab tota aquesta colla d'explotadors jo que desde l'any 73 vinch somiant ab una república honrada que regeneri al poble, si aquets sobrevinguts lo que volen no més es allargar el plasse de que aquesta arribi, pera anar vivint ab la esquena dreta y fomentant els seus vicis y disbauxas? Obriu l'ull obrers de Catalunya y treballém tots sols per la nostra llibertat, y tots junts per la de la Patria!

UN OBRER REPUBLICÁ DEL 73

Gran Comercio de «La Flamarada»

Hem rebut la següent circular:

Fraternidad Republicana de Camprosa

Muy ciudadano mio: Tenemos el gusto de ofrecer á Vd. toda clase de fuegos artificiales para las próximas verbenas de San Juan y San Pedro. Coetes de pet, coetes sin, coetes de mucha planta y poca uva, ruedas electorales de grande efecto y que acaban con espeteques de castañas, correpiernas, bombas de «El Siglo» para amedrantar, piulas de 3 cinco, martinicas. Además hay castillos completos de fuegos artificiales marca «Montjuich», (han de resguardarse de la humedad).

Hay además un gran surtido en faroles de todos tamaños en forma de primeras piedras, diputados belgas, y otros excesos. Se remiendan los urados.

Se quemán conventos á bajo precio y se organizan entierros civiles y de la sardina.

Este establecimiento funciona de acuerdo con el de la Plaza de la Constitución, así es que podemos ofrecer con grandes ventajas, (para nosotros), instalaciones completas de Gas Strache, que hace muy buen efecto una vez colocado. Caso de que no dé resultados, Dios nos guarde de un ya está hecho.

Para los encargos dirigirse á este local donde hallará Vd. un completo surtido de cabezudos en forma de globo aerostático ya llenos de viento caliente, de cascós.

Se dan gritos subversivos á tanto por línea y se promueven disturbios.

Además tenemos la última novedad llamada MATACATALANISTAS, que consiste en un aparato lleno de chistes sosos del Maleta, que disparándose el Maleta no para hasta llegar á la otra parte del mapa. No puede venderse el Maleta aparte de los chistes. Estos son obligatorios.

Todo lo cual se halla á la disposición de Vd. esperando nos honrará (que buena falta nos hace) visitando esta su casa que es de Vd. muy á tonto, inseguro el remontuar

LA JUNTA

Nota: Los encargos se pagan por delante, sin necesidad de recibo. No fiarse de las imitaciones ni de los pinxes que no lleven en el dorso el sello de la sociedad.

Propagadors de «La Tralla»

Com sia que molt sovint rebém cartas demanant-nos un número determinat d'exemplars de LA TRALLA, destinats, al dir dels que firmen, á esser repartits per tallers, magatzems, obradors, societats obreres, etc., etc., y cada setmana s'accentúa més la demanadissa, puig son foras els bons catalans que portan á cap aquesta propaganda individual ab sacrifici pecuniari, per la seva banda LA TRALLA, volguent compartir aquests sacrificis, ha establert unas tarifas especiales económicas de suscripció pera determinat número d'exemplars setmanals, y ha obert llista de Propagadors en la qual hi formen ja molts companys. Pera inscriures propagador s'han d'atendre á las següents condicions:

1.ª Serà nomenat Propagador tot individuó ó Associació que s'inscriu per un número determinat d'exemplars de LA TRALLA.

2.ª El Propagador rebrá un títol que li donará dret á rebre las comandas que fassi ab un tant de rebaixa sobre'l preu corrent y de conformitat ab las tarifas que més avall s'expressan.

3.ª Tot Propagador será considerat part integrant de l'Administració de LA TRALLA, ab la qual podrà relacionarse directament, y serán preferentment escoltats sos concells respecte assumptos de propaganda que sian convenientes á la localitat respectiva.

4.ª Las comandas s'han de fer per Plechs y dirigir-las á l'Administració de LA TRALLA, Diputació, 262, baixos.

TARIFA

Plech de	7 números ordinari setmanals	0'25 Ptas.
"	15 "	" 0'50 "
"	30 "	" 1'00 "
"	60 "	" 2'00 "
"	100 "	" 3'35 "

NOTA: Els plechs de números extraordinaris á preu doble.

Els que desitgin inscriures poden remetre son nom y adreça á n'aquesta Administració expressant el número d'exemplars perquè's suscriu, si per un trimestre, semestre ó any. Las liquidacions se farán trimestralment.

Hi han inscrits els següents

PROPAGADORS

1. Joan Comas.—2. Pere Renaud.—3. Ramón Aymar.—4. Joan Deulofeu y Tapias.—5. Joan Serés y Ros.—6. Laura Berenguer.—7. Román Collserá.—8. Santiago Fornés.—9. Jaume Folch y Planas.—10. Remigi Alentorn.—11. Joseph Barjau.—12. Llorens Caba.—13. Lluís Pijoan.—14. Víctor Casas.—15. Serafi Ponto.—16. Joseph Lloberas.—17. Joaquim Sais.—18. Manel Giralt y Covas.—19. Pere Ragon.—(Seguirá).

LA FLAMARADA

En la diestra la tea incendiaria como otro tenedor, con que se punza la carne más sabrosa y succulenta: la carne clerical!

Vaya una carne! El filete tan solo; no hay ejemplo de que haya manjar alimenticio como un filete de Luis ó cura asado en las parrillas fraternales. Comedlo proletarios, y ya el hambre no volverá jamás á vuestras casas. Recordad aquel año de proezas, el año 36, tan memorable que desde entonces los obreros viven sin mal-de-capos.

Por eso, si Dios quiere dentro poco volveremos á ser á las andadas. Invadiremos los conventos todos

y harem's un botín de los más ricos... (No confundir botín con las botinas.) Con la plata de calízes y joyas iremos al Suizo todos juntos y pediremos chulas y chuletas y comeremos hasta por los codos. (Lerroux sabe la carta de memoria) Pavo truffé y habas ahogadas, judías (que es manjar muy avanzado porque son descendientes de judíos que ya hacían huelgas y hasta cruces de donde á los burgueses suspendían). Luego fraternalmente bien hartados iremos juntos hacia Canaletas á tomar una soda refrescante, y los más furibundos unas copas de espíritu de vino ó de petróleo. Entre tanto esperamos este día venid conmigo en fraternal estancia, dadme dinero para los huelguistas (y como que yo huelgo me lo quedo) y dadme más dinero para el fondo de nuestra muy amada la República que es un fondo que nunca estará lleno. Y así entre tanto mientras esperamos, yo podré ir delante osado y bueno á preparar aquello del Suizo y acaso de pasada allí me quede. Es una casa que me gusta mucho y yo que quiero vuestro bien, amigos de todo corazón la recomiendo.

A. LERROUX

SOM CONSEQUENTS

Els partidaris del servey militar obligatori han trobat un argument segons ells molt poderós pera combatre als que defensen el voluntari y principalment al reaccionari Catalanisme.

Segons sembla á Inglaterra's parla d'implantar el servey obligatori y 'ls nostres contraris diuen que si volém ser conseqüents ja que feyam servir d'espill l'Estat anglés retrayentlo sempre, are que aquest Estat, per nosaltres considerat com un dels més avençats, va al establiment del servey obligatori, nosaltres també hem d'anarhi.

Aixís diuen que tenim de ferho si volém ser conseqüents.

Van molt equivocats aquestos senyors.

Inglaterra era admirada de tots nosaltres; desde are ja no será abjecte d'admiració per lo que respecte al servey militar. El reaccionari Catalanisme no pot enmirallarse en un Estat que vol establir el reaccionari y servey obligatori.

Inglaterra, 'l pais ahont la llibertat individual havia arribat mes enllá que en cap altra terra, farà un acte ben reaccionari si aproba'l servey obligatori, donchs que aixó constituheix un pas cap al militarisme que tan contrari es dels drets del individuó.

Las darreres guerres ab las republicas del Transvaal y Orange deuen haver demostrat als poderosos d'Inglaterra que'ls obrers preferian la vida del trevall á la vida sempre execrable del escavtador de pobles. Els inglesos que gaudeixen de predomini deuen haver pensat que per aquest camí s'espansan á haver d'agafar ells las armas pera anar á noves conquistas perquè l'obrer anglés, que treballant se guanya prou be la vida y que te un concepte ben enlayrat de la llibertat, que está acostumat

El foch de las noyas cursis

à fruïr d'aquesta llibertat, no voldrà ferse voluntariament esclau y com que seria llastimós que els rics tinguessin de servir de carn de cano pera conquestas de las quinas ningú'n surt tan beneficiat com ells, deuen haver pensat en transformar el dret en obligació: lo voluntari en obligatori.

Cert que ab el servey obligatori també hi ve comprés el rích: pero aquest en virtut de la seva posició y influencias sempre troba manera d'eludir l'extricte compliment de la llei.

No creyém que arribi á realitzar-se'l projecte; pero en el cas de que aixó fos, no hi pot haver dubte de que l'Estat inglés donará un pas en fals que'l pot portar per mals camins, entre ells el de la decadencia. Y no es exagerada aquesta afirmació, donchs el servey obligatori es un pop que xucla brassos á la industria y agricultura, cervells á la ciencia y las arts; y lo que ha fet gran á Inglaterra no ha sigut pas aquest restar brassos á la producció y inteligencies á la ciencia. Si iguals causas donan efectes iguals, causas oposadas han de donar efectes oposats.

Pero ls inglesos son gent pràctica; saben lo que fan y no es d'esperar que de lo bo vagin á lo dolent élls que precisament han demostrat seguir camí contrari.

Inglaterra (aixís ho creyém), no anirà al servey obligatori.

Si aixís es [quin desengany pels nostres avençats! En cas contrari serà ben llastimós veure que'l reaccionarisme s'imposa en un poble tan avençat.

Pero sigui com vulgui, nosaltres serém conseqüents defensant sempre'l servey voluntari y la inconseqüència la deixarem pera Inglaterra planyentnos de que de la llibertat del individu vagi á la esclavitut del mateix.

JOAN LLORÉNS
(del Centre Catalunya)

EL NOSTRE CAMÍ

II

Pochs días fa que á un company de treball, vaig sentir á dirli que treballava el catalanisme mesquí, perque sols se preocupava de reivindicar la personalitat de Catalunya, essent la moderna teoria sociològica la que va dirigida á fonamentar la patria universal, per lo benestar general de la humanitat.

Y no es pas sol aquest company de treball el que aixís pensa. Donchs ja que parlem del camí que seguim els catalanistas, bo es que diguém encare que breument, quelcom sobre aquest punt que nos fa veure el catalanisme mesquí.

No es que el treballar per la reivindicació dels drets de Catalunya, nosaltres, els obrers catalanistas deixem de sentir aquest assedegament d'amor qu'ens porta á la gran aspiració de l'abrasada fraternal de tots els pobles del univers. No es que per aixó deixem de sentir aquets afanys de germanor, que diguin y fassin moure á tots els homes ab un mateix esperit de justícia, no. Nosaltres també tenim necessitat d'estrenyer brassos, y quan junt ab nosaltres aguantem aquesta gran llosa de la inmundicia social, també las nostras ánimas bategan al impuls d'aquets grans afanys, que avuy s'aixecan gloriosos per demunt de todas las nostras imperfeccions y petitesas.

A tots nos mou un mateix afany, tots sentim unas mateixas ansias, mes nosaltres en nostre afany irreflexiu, en nostre esperit cansat per las fatigas d'aquesta agarrada lluita per la vida, y excitats per uns quants homes indignes, cap á unas teorías que nos allunyan més y més de la veritat, tal volta per un malaltís refinament d'amor, volen que tots els homes parlin una mateixa llengua, y que tots respectin una mateixa llei, y que aquesta assegurí la pau social entre tots els homes del univers.

Adalerats nos vejém fruir ab la mirada esbojarrada, el gran espectacle d'una regularisació

absurda y renyida ab todas las lleys naturals, y ab todas las grans teorías humanitarias.

Vos creyeu veure l'hermosa figura de la pau aixecarse per demunt d'una humanitat trista y monòtona, sense impuls propi, moguda per unas lleys fetas á cop d'ull, y que vindrian ab el mateix cayent á tots els pobles, qu'els trajos á n'els quintos.

Voleu enmotllar aquets grans amors del esperit qu'ens inspiran la terra ahont hem nascut, el reliquiari de las nostras més prehuadas afeccions. Voleu trencar aquella llei de natura que fa qu'els catalans parlin en catalá, que fa de nostra rassa un nervi social que deu seguir son camí á través del cos universal per la bona armonia del mateix.

Nosaltres també volém amor entre tots els homes, en pro may atentarém cap d'aquestas lleys de natura. Creyém que cada una de las parts que integran aquest cos universal, ha de funcionar ab un tractament especial, adequat al seu sistema, y estém segurs que sense aquesta especialisació, no es posible la bona armonia general, que senti fermament els principis d'aquesta fraternitat universal.

Volém que tots els pobles se moguin per l'impuls natural de sa rassa, volém conservar els bens d'aquell gloriós heretatge de natura; la Patria.

Per aixó treballém per la dignificació de Catalunya, que significa la dignificació de tots els catalans, y serens en nostra tasca, sabrém comensar la feina per alló ahont deu comensarse, primer per fer respectar las lleys naturals que son l'essencia del nacionalisme, y qu'ens diuen, parla aquesta llengua qu'es el tornaveu d'aquesta terra aspre y feconda, viu dignament la vida qu'ella't dona, fesla gran y forta.

Vers aixó aném els catalanistas, á fer gran y forta á Catalunya, y Catalunya som nosaltres els catalans, y essent grans y forts, podrém donar la mà als febles.

MEMORANDUM

Menú de la flamarada

AVANS DE LA REVOLUCIÓ

- Arrós torrat.
- Costellas á la brasa.
- Cargols á la patarrellada.
- Crema, flam.
- Ayguardent y Ponche.

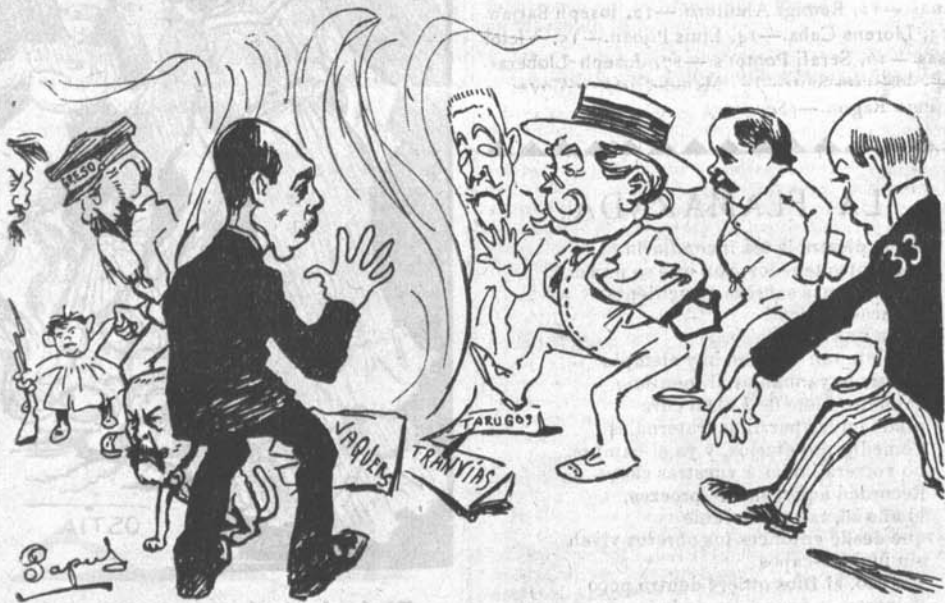
DURATN LA REVOLUCIÓ

- Sopa d'Abad.
- Menuts de Seminarista.
- Cansalada de benedictí.
- Cervell de predicador ab salsa.
- Sacristans á la brasa.
- Llengua d'Abadesa.
- Tomaquet, escarola y rabes amanits ab oli de llàntia.
- Escolans á la patarrellada.
- Costelletes de novicia á la Milanesa.
- Vicaris farcits.
- Filet de Rector.
- Postres: Matons y Pets de monja.
- Vi bo de dir missa.
- Pera escuradents, unglas de majordona.

DESPRÉS DE LA REVOLUCIÓ

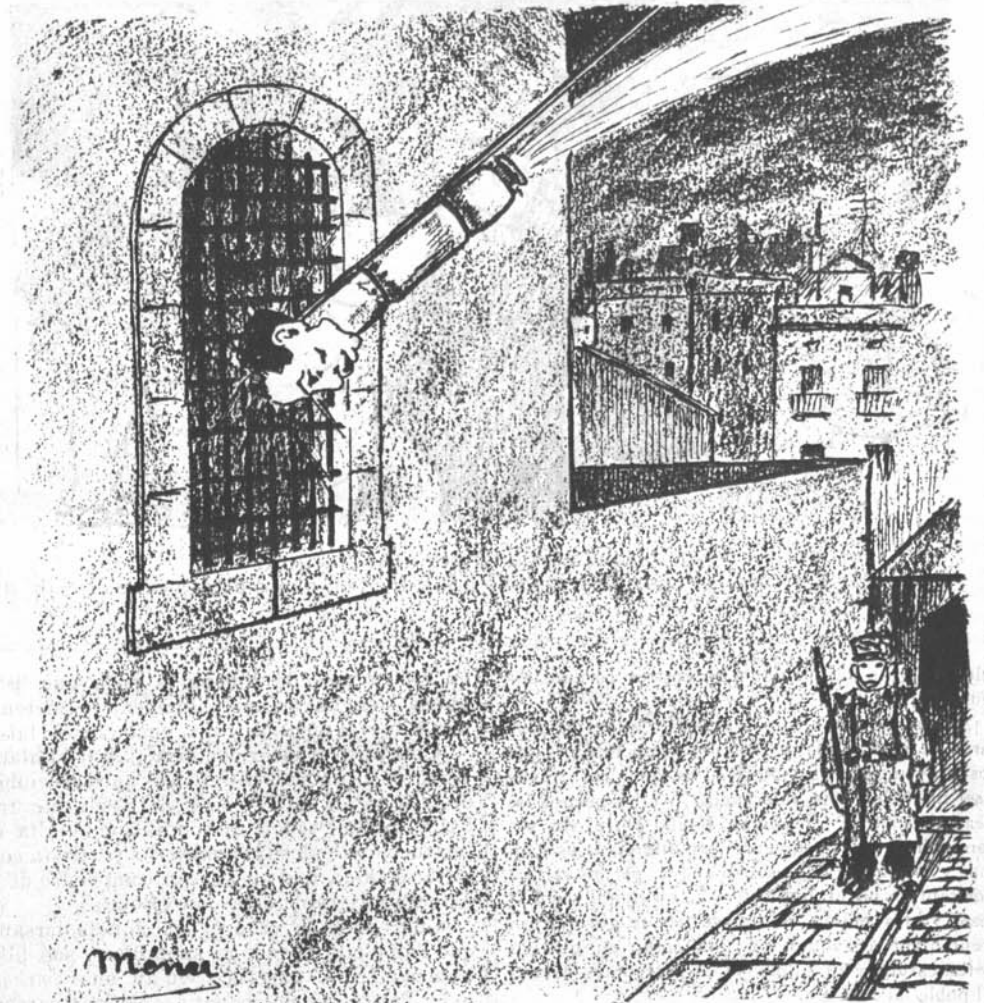
- Aygua ab forquilla.
- 5 de molas.
- Aygua per veure.
- Neulas.

La feyna dels regidors de la flamarada

Acostarse al foch que més escalfa.

Una mala-cayguda

Els vaquers l'han aixecat á molt regular altura; mes ay, que si molt s'ha alsat será terrible en vritat la cayguda.

LA MARSELLESA

Aqueixos capitostos del republicanisme espanyol, ja tenen coneguts los resultats que 'ls dona tenir á tot hora disponible una massa semilica y inconscient, y pera guardar aquella comoditat (que per ara ja s'els acaba) s'inventan á diari cosas estranyas que no tenen altre finalitat que la d'engrescar tontament á n'aqueixa colla de cegos á la rahó que encare els segueixen. No tenian prou ab menjar á diari una dotzena de capellans, els era necessari: que las notas musicals entussiasmessin al remat, y per volguer fer aixó adoptaren com á himne del remat lo cant catalá més autonomista; *La Marsellesa*.

Y aquestos ignoscents que encare creuen ab redemptors *fraternals* y que tan parlan de democracia y de llibertat, admeten á cegas aixó per l'únich motiu de que ho manan els *quefes*. Sembla mentida que de sa propia pensa no surti una sola idea, una sola reflexió, perquè be cap preguntar de hont haurán tret aqueixa gent que *La Marsellesa* es un himne republicà? en quina de sas estrofas hi trobaran lo més petit ambient de republicanisme? en cap, absolutament en cap.

La Marsellesa, cal sapiguerho y tenirho en compte, es un himne autonómich que lo catalanisme conté entre els de *Arbre Sagrat*, *Crit de Patria*, *Segadors*, y alguns altres; en la producció de 'n Clavé s'hi veuen conceptes que no deixan dupte al més radical nacionalisme catalá com aquell de

Fills de la terra catalana
avans morir que ser esclaus!

ab aqueixas duas ratllas ja es demostra ben clarament que tots los mots de llibertat que tantas vegadas es repeteixen en lo esmentat himne van dirigits directament al poble catalá; per aixó diu més amunt com á crit de guerra:

Trosetje coratjós
lo poble
son jou ignominiós!

Pero ahont dona una prova indiscutible de nacionalisme, es ab aquella frase que casi podria adoptar-se com á lema del Catalanisme:

Rompém la inercia que'ns degrada!
Lo poble lliure es poble fort.
Com no ho son menys aquellas de:
Lo poble apura el fel á glops

y la de

¡Muyran ja'ls opresors malvats!

Y per aixó també després d'haver cridat l'aixecament de catalana Institució del somatent, acaba ab los crits

Avant lo poble denodat!
¡Lluitém per nostra llibertat!
¡Avant lo poble!

Pero apesar de todas aqueixas rahons tan convincents y que ja deurían haverlos hi ocoregut en ells mateixos, el vulgo sectari *lerruxista*, seguirá engrescantse ab las notas d'aquell himne, seguirá cantant sense ferse comprensió de lo que diu.

Y aixó es un sacrilegi á las produccions literarias de Catalunya, y un insult hipòcrita llensat al Catalanisme, que no devém permetre, perque al sentir entonar l'himne que canta els nostres ideals en boca de nostres enemichs s'ens ocorreix una pregunta: ¿cantan *La Marsellesa*, com á himne republicà per burla del Catalanisme ó per ignorancia? no cal que ho diga, el menys racional sap contestarho.

PERE B. TARRAGÓ

¿LLIUREPENSADORS?

[Alerta]

Demófilo Lozano, Director de *Las Dominicales*, ha fet un viatge á Barcelona, á nostra ciutat y ha quedat meravellat de l'aspecte democràtic de Barcelona.

Llegeixo en dit periódich lliurepensador del dia 10 del corrent:

«Ahí los tenéis; esos son los feroces demagogos que cuando hablan en los mitines ponen los pelos de punta á los delegados de la autoridad, los que declaran «guerra á Dios», los que imponen la ley á los concejales, obligándoles á cumplir la voluntad del pueblo que no quiere pagar más tiempo á su enemigo el cura. ¡Álmas angélicas!»

Per la boca mort lo peix, ja es vritat, ja, al últim es veu ben clar, encare que ja ho sabíam, que 'ls regidors republicans son los bens de la Fraternitat Republicana ó no republicana y obeidors dels cabos de vara.

Mitin als Onofris presidit per en Bofill:

—Orobitg: . . . Terminó manifestando que no es Dios quien ha creado al hombre, sino éste quien ha creado los Dioses . . .

—Lozano: . . . y que Dios no dió al hombre al nacer más que estos derechos insustituibles; la razón y la conciencia.

Aquestos ja 's portan l'oli, mes la *razón insustituible*, aixó ho dirá el Maleta Indulgencias, que es molt entés ó 's fa entendre sobre aquet punt.

Lozano: Pero la mujer, ¿por qué ha de ir á la iglesia si ni ha de darle gracias á Dios porque á su hermano llevan á la cárcel por dar vivas á la libertad ó porque á sus hijos les llevan á la guerra?

¡Cóm quedém! ¿no sou vosaltres que 'ls hi voleu fer anar á la forsa? ¿No esteu joyosos de defender lo servey obligatori qu'encare vos mofeu de 'ls qui l'han de sofrir? Lo servey obligatori, lo mes denigrant que hi ha, vosaltres que vos feu passar per defensors de la llibertat, no vos cau la cara de vergonya de defender l'esclavitut de la que 'n resulta que tot jove rích, pobre, ab pervindre ó sense; ab pares ó ab mares solzament; perjudica á sa familia, puig es l'edat en que mes se necessita y als anys de reglament, será un esclau, quina esclavitut haurán lograt els que predican la llibertat.

Ara aquí van uns fragments del article de don Demófilo:

—Pero lo adivina, lo siente aquella vigorosa democracia barcelonesa. De ahí sus fervidos entusiasmos y sus audacias infinitas. «¿Que hay que escalar las nubes?» se dicen aquellos conquistadores del Municipio que acaban de arrojar del presupuesto municipal a los clérigos; pues escalarémos las nubes.....

¡Ja 'ls escalen, ja! de quatre grapas y per forsa; el primer cop, don Demófilo, trencaren l'escala per no pujarhi y al segon la feren nova. ¿Vosté no coneix als regidors ó conquistadors del Municipi? (com diu vosté), ha de sapiguer que n'hi ha que aguantan el ciri ab gust quan hi van; preguntího á don Pedro Gall y á don Emilio Junoy. Sobres lo de conquistador y democrátich aquestos punts els hi contestará el Zurdo.

—Paz, paz entre la familia popular y sus representantes en el Municipio. Paciencia para sufrir las consecuencias de los errores democráticos en la elección de personas y espera para corregir esos errores en elecciones nuevas.

Aquesta advertencia ja la sabíam, puig nosaltres, els catalans, las sufrim las consecuencias, pero que ningún menti dient que las tolerém. Els regidors republicans de tot assumpto administratiu ne fan assumpto polítich; y las consecuencias no las sufrim solzament els que defensém l'autonomia, sino que també las sofreixen els defensors... ¡no de la llivertat!... sino de la miseria, del vici, de la corrupció, que aquets son els lemas que sense voler y per medi de cert número de propagadors defensen y volen sofrir tots els que de casa escoltan la veu del foraster.

Segueix mes palla de la que no m'en faig eco y acabaré transcribint lo següent fragment:

—Oid lo que me dice la última carta que he recibido de los Estados Unidos:... «He llorado leyendo el último número de *Las Dominicales*.»

Sobres aquet punt no puch dirli mes que jo també he plorat pero dit plor no sé si ha sigut de rabia, tristesa, despreci ó be compadeixentme (aixó en tot cas) dels infelices que lluytan per los causants de la seva desgracia.

Respecto totas las ideas, pero may als embaucadors y enganyadors dels ignorants.

CEBALLOT

(Sant Andreu) Barcelona, 15 Juny 1904.

LA DESCONEGUDA

Tothom la pregon, y casi ningún la coneix.

Tots la trovan imprescindible y se n'allunyan tot y sent tan hermosa com es, y tan generosos que fa als seus soldats tan germanívols...

¡Llivertat! ¡Llivertat! ressona vibrant per l'espai, al ensemps qu'un aire vivificador sembla axamplarnos els pulmons, pero es el resso, tant sols, lo que se sent, que 'ns manca aquell sentiment nobilissim que 'ns privi de repensar a l'aytal aire.

Y per'xó veyém als soldats de las ideas, á la ofensiva, acorassats ab l'anti de 'ls ideals oposats y combatrels á mort.

Llensarse á la conquesta dels cors sense fer us de la virtualitat de las ideas propias, sino que usant armas de mala lley: calumniant al soldat contrari y tergiversant els ideals que sustenta.

Els uns se presenten anti-republicans, els altres anti-monárquichs, aquells, anti-clericals, aquets, anti-catalanistas.

N'hi han que no consenten altre llivertat que la seua. Als altres no poden sofrir cap idea nova per bona que siga per temor á que 'ls interrompi l'etern banquet que 'ls brinda l'or. Uns que no volen resistir res de lo existent.

D'altres que... Pero perque seguir si tots la sentim la influencia del regnat del rencor; del desterro del amor...

¡Oh, Tolerancia! Sentiment noble d'entre 'ls nobles que nian en el cor del home!

Voldria cantar-te ab tot l'entusiasme de ma ferma convicció, pera que arrivessis fins á lo mes íntim dels sers que 't desconexen.

Pero mancat de la dolor del poeta que amanseix als durs de cor; privat de la justa de conceptes dels escriptors brillants pera convencer als escéptichs; y sense forsa pera seguir ab la ploma á las embestidas de la meua ánima que lluyta frissosa pera imposarse als pobres d'esperit, no 't puch propagat d'altre manera que ab l'exemple.

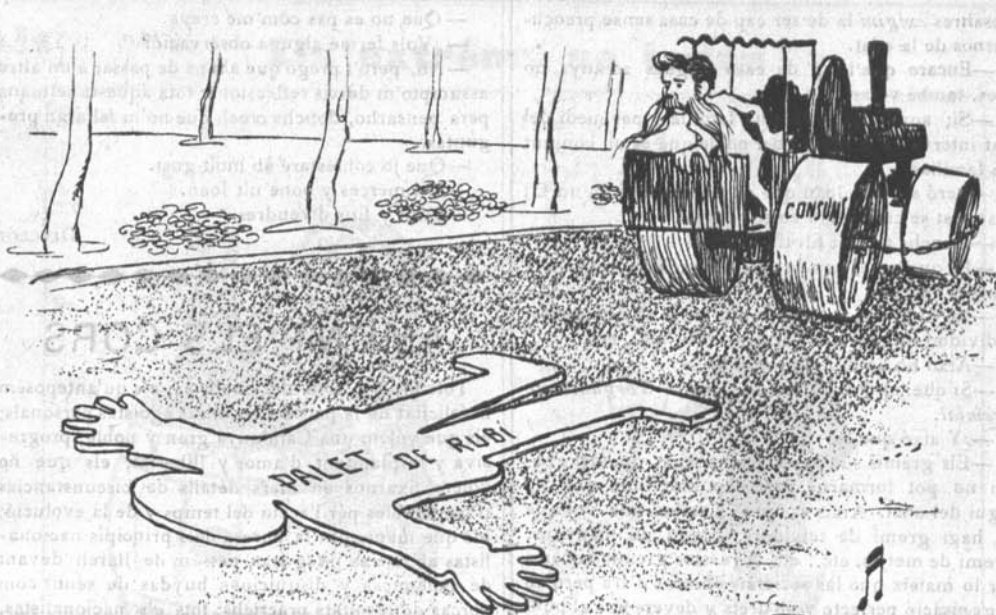
Qu'es la mes noble y la mes convincent de totas las prédicas.

FRITZ

GUSPIRAS

D'aquest món d'etern desfici qui'l seu quid vol indagar després de molt observar sols hi veu foch d'artifici.

Vé un govern qu'ens afalaga; diu qu'ens estima hasta allá, qu'els drets ens vol conservar y de dirho, no s'amaga. De qu'ens tolerant fa gala y ens vé al costat fent l'amich, escoltéu bé lo que hos dich: Tot aixó es foch de bengala.

La coca de la temporada

Passa gent sense conciencia

que vol redimir (?) l'obré

li vol donar que no té

prometentli ab insistencia...

L'hi diu qu'ells, sols son els bons,

que tot lo demés es farsa...

Passém; no cal aturarse:

D'aixó la gent ne diu trons.

Quan uns y altres es barallen

ab rahó ó sense rahó

amagant ab la passió

l'interés... pel que trevallen

Quan el fort al feble ataca

y tot el món s'escomet...

¿Qui es qu'al veure el desfet

no digui: aixó es foch de traca?

Perxó en aquet món de desfici

qui vol son quid indagar

després de molt observar

sols hi veu foch d'artifici.

UN BREVARI

INJUSTICIA

Sont molts els catalans que censuren el catalanisme; que li fan tot lo mal que poden; fins l'odiar. Sempre que d'ell parlan, ab rialla burlesca y paraulas, las mes de las vegadas agraviosas, el critican miserablement, al ensemps que tractan de ridiculizar la seva acció dins de nostre poble.

Inconients, sabís tontos, que sens coneixer sas doctrinas; sens havervos may donat la pena d'estudiarlo ó sisquera escoltar á n'els que hi creuen, ab tota l'ignocencia ó malicia descendiu al llot de la calumnia, per enfangarvos ab sas embrutidoras y corrompudas excitacions.

Si no'l coneixeu, perquè, per ell, no teniu mes que mofas é insults; perquè voleu ferlo víctima de votras injustas é irrahonab'es paraulas?

Que n'aneu d'equivocats. Talment feu llástima. Fins els que pretenint defensar ideas progressivas. Com es possible el convenciment de que votras creencias son las mes avensadas, sino admeteu may cap comparació ab las altres? Per dret ó per capritxo, empró sempre absolutista, voleu la imposició del vostre modo de pensar y no repareu, inconients que, pel sol fet d'imposar, ja sigui d'un modo ó d'un altre, vos feu acreedors de tenir sentiments despotos y reaccionaris.

Suprimiu de votras frases el patriotisme de que tant alardejeu, qu'es mentida. No digueu may qu'estimeu á Catalunya sobre tot els que militan en els partits polítichs, que son els qu'han embrutit els pobles, accepteu programas governatius, que tiranisan el nostre negantli atribucions que son ben sevas. Que no ho diguin may votres llabís que l'estimeu vosaltres, fervents defensors de la *Unidad de la patria*, puig aytal *Unidad*, ademés d'esser funesta, no es mes qu'una encubridora, fins al punt que á n'els polítichs convé de lo que verament tindria de dirse, Tirania de la patria, Centralisme del Estat.

Dirnos enemichs de la *Unidad nacional*, en el sentit en que ho feu, es motejarnos de separatistas, y en quant á aixó, ja hem dat provas en diversas ocasions, que, lo que volém separar no es Catalunya d'Espanya, sino las atribucions que pertanyent á Catalunya estigan en poder y á la voluntat d'homes que no coneixen nostra terra, féntselshi, per tant, impossible administrarla degudament.

Volém desterrar de Catalunya'l corromput caciquisme qu'ab la forsa tiránica que'l centralisme li dona, pesa injustament sobre d'ella.

Y no demaném tampoch l'Autonomia de Catalunya perque Espanya tinga mals governs, no. Encar que fossin bons, també'n forem de Catalanistas, puig nostra rahó d'esserne, no neix en la protesta d'una mala gobernació, sino en el dret á la vida que la naturalesa concedi á tots els pobles de la terra.

L'Autonomia jamay separa els pobles; al contrari, els uneix en estret llas de germanor. Lo que separa, son els interessos ó drets que tan sols pertanyen á una sola nació, á una comarca, á un municipi, á un individu.

En un Estat com el nostre que's composa de diverses rasses, quins caracters están en completa oposició, la uniformitat que defenseu, ademés de esser una tiranía, es absurda y una gran injusticia. Cada rassa té sos origen, caracter, costums etc., y segons ells, deuen haver d'esser las lleys per las que s'han de regir. Tenint, donchs, com té Espanya, diferentas rasses y cada una d'ellas diferent origen; quinas lleys podran esser llur garantia? Per liberals ó tolerans que fossin al esser forosament apropiadas á un sol caràcter, estarán sempre, en contradicció d'una altre.

Tant sols ab l'Autonomia, pot consegir-se qu'un Estat visqui ab armonia y'es refermi sempre més sa vida progressiva.

Estudieho aixó, vosaltres que sou avensats, no

El nostre foch

—Arri enllá 'ls trastos vells y corcats!

sigueu injustos, doneuvos aquesta molestia, encar qu'esteu convensuts que'ns supereu en progrés y encar que no sigui mes que per fixarvos en una cosa. Que mentres vosaltres, ab votras ideas liberals subjecteu la vostra acció á la veu de un home, nosaltres, inspirém las nostras en l'obra de la naturalesa y estém subjectes á la veu de nostra conciencia.

S. MOYA Y BURRUT.

Tarragona, Maig 1904.

Tribuna de "La Tralla,"

Sr. Director de LA TRALLA:

Pregunta 7.^a

¿Haventse declarat Nacionalista'l Catalanisme se'l pot titllar de separatista?

UN TEIXIDOR DE PREMIÀ DE MAR.

Resposta I á la pregunta 7.ª—Lo catalanisme es un moviment que te per objecte reivindicar la antiga nacionalitat catalana que es lo mateix á que tendeix lo nacionalisme catalá; aixís veyem que catalanisme y nacionalisme son sinónims.

Si al Catalanisme no se'l pot titllar de separatista ¿com vol que s'hi titlli al Nacionalisme que ve á ser lo mateix?

ADOLF G. ROIG

Resposta á la pregunta 7.ª—En primer lloch deu haver de tenir en compte que'l Catalanisme, sempre n'ha sigut de Nacionalista.

La declaració que vosté aludeix es feta perque nostres enemichs no puguin negar may el verdader fonament del Catalanisme y perque no puguin titllarlo, á no esser per injusticia, de polítich. S'ha declarat Nacionalista, no perque ho sigui desd'are, que, com ja he dit mes amunt, ho ha sigut desde que va neixer, sino per demostrar que'l Catalanisme no demana l'Autonomia de Catalunya perque ella se n'hagi fet mereixedora per sos treballs ó altres qualitats, sino que'l Catalanisme exigeix l'Autonomia que pertany á Catalunya, per haverli, un dia, sigut arrebasada de sas mans; es á dir, perque com á nacionalitat propia, te dret á regirse per sí sola, ab totas aquellas atribucions que li concedeix l'Autonomia, com ho feu en altres temps.

Aixó, com pot comprendre molt facilment, no es esser separatista, sino tant sols puntualisar el perquè del Catalanisme; sa rahó d'esser.

M. B.

Tarragona, 18 Juny 1904.

Tribuna de "La Tralla,"

Sr. Director de LA TRALLA:

Pregunta 8.^a

¿Quina diferencia hi ha de la República d'en Salmerón á la monarquia constitucional?

S. S. S.

JOAN ALENTORN Y BAS

(S'admeten respostas concisas en aquesta redacció fins el dilluns.)

LAMENTACIÓ--LERROUXIANA

¡Ay misero de mí!

¡ay infelice!

CALDERÓN.

¡Apurar medios pretendo á los que os mofais de mí! decidme, en que os ofendí, que así me esteis persiguiendo; aunque el motivo ya entiendo del porque soy perseguido, si aun hay quien resta dormido soñando en mí un redentor, á mí incesante «labor» solo á mí «ingenio» es debida.

St; ese pueblo ha de cojer el fruto de mis desvelos, (dejando á una parte, cielos, que el primero yo he de ser,) y no es delito, á mí ver ni decirlo es por demás, que si hay un vividor más y este, muy larga la sabe... (en eso duda no cabe) es reprochable! jamás.

Nace el hombre; y con las galas que su cerebro le dota, si es listo, al prójimo explota, si cae bajo sus alas; yo que asisto á clubs y salas y diciendo ó no verda! les predico la igualdad embaucando al pobre obrero, he de oirme ¡chanchullero! jeso es una iniquidad!

Nacen esos... inocentes que se oponen á mis planes, modelo de catalanes, mas para mí, impertinentes; y pensar que astutísimos «clientes» a punto de naufragar, que no quieren escuchar muchos, ya, mis oraciones

si así fuera, ¡adios turroneles!
adios Suizo á merendar.

Y temo que esta ocasión
nos va pronto á suceder,
puesto que eso del poder
huele á descomposición,
y con ese tropezón
que en el Corpus hemos dado,
nuestro pendón ha quedado
digno de mejor escoria,
pues á este paso, una noria
nos espera de contado.

Mas no será ¡voto á Sal!...
no me han de dar ese milco
«Alejandro es un buen chico»
lo dijo un ministro actual,
así pues, me es todo igual,
me presto á todos servir,
¿quién me mete á discurrir?
si pierdo por este lado
en otro lo habré ganado,
la cuestión es pues vivir.

J. O. DE GRACIA.

Polémicas

VIII

—Veig, Joan, que en vostre programa hi teniu una base ab la qual tú de segur que no deus estarhi conforme.

—¿Quina es?
—La 7.^a
—¿Y per qué no t'inch d'estarhi conforme?
—Perque no es gens democrática.

—Jo crech que no deus dirho pas per lo primer paragraf; y si ho dius pel segon jo procuraré ferte compendre que la democrática que no hi trobas hi es.

—En efecte; ho dich per lo segon paragraf. En ell se parla del sistema electoral y segons veig no mes tenen vot els caps de casa. Es mes democràtic el sufragi universal.

—Donchs vas errat, Joseph. Lo sistema electoral del Catalanisme es més avensat, més democràtic y més perfecte que l'universal.

—No ho veig així y penso que no m'ho faré entendre. Lo sufragi universal dona vot á tothom....

—No es pas cert, Joseph; hi ha una condició y es la de tenir 25 anys; de manera que aquells que no tenen aquesta edat no votan.

—Be compendrás que be s'ha de ficar una edat, donchs de no ferho així també anirían á votar los individuos de 8 anys sense que sapiguessin lo que fan.

—Donchs si es així no es tan universal com afirmas.

—Mes que 'l vostre porque 'l vostre es restringit.

—Vas plenament equivocaf. Es molt més restringit el usual anomenat universal. Ab el nostre sistema votan mes individus.

—Els caps de casa no son els més.

—Es que també tenen vot els que no'n son; pero pera demostrarte que encara que no mes votessin els caps de casa el sistema universal no porta cap ventatja demunt del nostre, n'hi ha prou ab dirte que si vosaltres exigiu la condició de tenir 25 anys,

nosaltres exigim la de ser cap de casa sense preocuparnos de la edat.

—Encare que'l cap de casa tingués 20 anys no mes, també votaria?

—Si; aquell home te una familia y per medi del vot intervén en la marxa del poble que es un conjunt de familias.

—Peró suposat Joan que en una casa hi ha un fill y aquest se casa y viu ab sos pares.

—Donchs aquest fill tindria vot.

—Es que no es cap de casa porque no constituheix familia apart.

—No hi fa res; ja n'hi hauria prou ab que aquest individu tingués una carrera, ofici, etc., etc.

—Aixó no ho diu el programa.

—Si que ho diu. Ficsat com parla d'organización gremial.

—¿Y aixó que es?

—Els gremis son asociaciones, sino que del gremi no pot formarne part cap individu que no sigui del ofici. Així es que'l Catalanisme vol que hi hagi gremi de teixidors, gremi de manyans, gremi de metjes, etc., etc. Aquestos gremis venen á ser lo mateix que las societats obreras d'ara pero ab organización perfecta y ab drets y devers fins al punt de tenir cada gremi personalitat ben definida. En la organización del sistema electoral del Catalanisme qui vota son aquests gremis per medi dels seus representants.

—Diu els caps de casa.

—No puch pas explicarho tot en una sola paraula. Ja veurás á lo que vindrá á parar aixó dels caps de casa. Pera ferte compendre ben be lo avensat y democràtic del nostre sistema, crech que lo millor es que t'espliqui de quina manera's farían las elecciones y llavors podrás jutjar y fer las observacions que't sembli.

—Donchs bé, digas.

—Femho per medi d'un exemple: suposat que ja hi han els gremis y tú com á tintorer ets del gremi. Arribat el temps de las elecciones, aquest gremi com tots els altres se reuneix y tots els individus que'l forman tant si son caps de casa com no, discuteixen lo que més convé al gremi y quins son els Diputats que s'han de votar. Si algún dubte hi há y s'ha de resoldre per votació, tenen dret á votar tots los individuos del gremi tant si son caps de casa com si no ho son. Una volta vista la opinió del gremi, els caps de casa que'n forman part, van á las elecciones en nom del gremi á votar, inspirantse en lo que es d'interés pera'l gremi que es com dir d'interés pera'ells. Així s'evita la molta aglomeració de gent y al mateix temps no poden tenir lloch las trapasseries y escándols que actualment se contemplan, porque en las elecciones així combinadas no hi prenen part els enredons que per unas miserables pesetas se llogan pera trencar urnas y per tota mena de violencias.

—Francament si es així...

—Sí, Joseph, y encare hi ha molt més. Perque has de saber que'l gremi es qui ha de dir al Diputat la conducta que ha de seguir; aquest te la obligació d'assistir á las sessions á menys que forsa major degudament justificada li impideixi; y si'l Diputat no compleix, els gremis tenen el dret de desautorizarlo.

—¿Que't sembla de tot aixó?

—Que no es pas com me creya.

—¿Vols ferme alguna observació?

—No, pero't prego que abans de passar á un'altra assumpto'm deixis reflexionar tota aquesta setmana pera pensarho, donchs crech que no'm faltarán preguntas.

—Que jo contestaré ab molt gust.

—Mil mercés y bona nit Joan.

—Salut y fins divendres.

DELCLÓT

AMUNT ELS CORS

Tots els que som nacionalistas; els qu'anteposem la felicitat de la patria á las miras egoistas personals; els que volém una Catalunya gran y noble, progresiva y resplandent d'amor y llibertat; els que no volém fixarnos en mers details de circumstancias transmutables per l'acció del temps y de la evolució; els que mantenint la puresa dels principis nacionalistas ab tota sa integritat, passém de llarch devant de polémicas y disquisions buydas de sentit com xorcas de resultats práctichs; tots els nacionalistas, en una paraula, debém d'alegrarnos del camí qu'emprén el Catalanisme.

Ab poch anys ha cambiat molt l'aspecte del moviment nacionalista. Abans be pot dirse que, mes que acció social, la que produhia el Catalanisme era una acció sentimental, basada en la historia y en la tradició. Se pensaba ab lo cor, se recordava la historia patria y al oviarla rublerta de grans gestas, sabias disposiciones, costums sanas y acciones honradas era imposible deixar de comparar'ho ab l'estat actual de descomposició política, jurídica y administrativa. D'aytal comparació forosament ne debia resultar l'anyorament á n'aquells temps ditxosos, l'odi á n'els directores gubernamentals y la fervent ansia de propagar la reimplantació d'aquellas costums, de aquellas disposiciones, l'anhel de fer prosélits y cooperadors entre 'ls catalans de bona voluntat pera la gran obra de la reivindicació de nostra nacionalitat.

Aumentá la forsa viva del Catalanisme y l'entrada d'elements nous en nostre camp, engrandí el cercle de nostra acció.

El cor alashoras ens lligava els uns ab els altres, mes no n'hi havia prou, era precis un lligam més palpable, una bandera per la que poguessim definir nostras conviccions políticas, un retol que demostrés ben á las claras com pensavam y qué volíam, pera que no's cridessin á engany els inconscients que enlluernats per la novetat de nostras ideas, formesin part en ella sense capir la trascendencia de la mateixa.

Y els catalanistas ja no's cuydaren tant sols de fer propaganda literaria parlant al cor dels catalans sino que volgueren anar mes lluny; reunits en la memorable Assamblea de Manresa s'aprobaren las célebres Bases, l'ensaig de nostra constitució catalana, el reflexe de nostras aspiracions y aquest programa l'alsárem ben alt y lo mostrárem á la llum del sol pera que 'l veyés y el compregués tothom.

Y allavoras comensárem á parlar al cap de nostres compatriotas.

Y l'idea s'ha fet gran; els contats d'ahir, son innumbrables avuy, els anyoradors d'ahir, es fa tot un poble, un poble que pensa, que trevall, que sent y que ben convensut de sa forsa y en completa confiansa en sí mateix, se disposa á ferse sentir per tothom, pels amichs pera encoratjarlos, pels enemichs pera que sápigam que no tothom se presta á fèrloshi el joch, sino que hi ha qui vetlla per la salut del poble.

Ab aquesta última Assamblea s'ha acabat de definir l'acció del Catalanisme.

Ja no es una idea histórica, sentimental; es un moviment social qu'abarca tot un poble.

Ja no'n dirigim sols al cor, sino que també ho fem al cap; ja no sols sentim, sino que també pensém; ja no anyorém, ara volém.

Avuy hem tractat la cuestió social y ho hem fet ab valentia, sense temensa, sense acobardaments y n'hem sortit ayrosos; demá tractaré de las demés cuestiones mes trascendentals encara, y també anirém endevant.

Si aquest tema l'haguessim tractat deu anys enretra, potser haguera perillat l'unió y consiencia del catalanisme, mes á mida que van obrintse els ulls al progrés, á mida que intervingui en nostra causa l'influencia del element jove; las cuestiones en que informi el catalanisme serán més claras, més progresivas, més radicals.

Amunt els cors catalans de bona mena; pit y fora y acostém el dia memorable en que Catalunya ja tota ella Nacionalista fassi sentir sa veu y s'imposi per la rahó, la justicia, y si convé ab la forsa, als atropells del centralisme y dels polítichs gubernamentals.

CENT-TIAS

Feyna á fer

Al amich en Ricart Volart.

Una de las tascas principals ab que més empenyo y coratje hem de trevallar els que volém la franca germanor de tots els homes, es el fer medis per esborrar la mesquina diferencia que, per desgracia, existeix entre'ls obrers anomenats intelectuals y'ls materials.

La causa fonamental de aquesta aborrible

rancunia, es deguda á n'el ignominiós y funest centralisme, que arreu ahont s'ha implantat, desseguida ha tret tots els seus instints diabòlics per originar lluytas fatricidas, predicant l'odi entre ciutadans de diferenta religió, de tendencias oposadas y de variat estament social; pero no ha acabat en aixó la tasca destructora de aquet pop que, per vergonya, xula la sanch de bastants Estats del univrs, sino que fins ha fet sembrar llevors d'enveja en el camp del mateix obrer, de la classe desheredada, que no posseix altra fortuna que la honra y'l trevall; porque hi brotés, com planta enmatzinada, l'arbre de l'ambició, fent veurer que dintre'ls trevalladors hi havían dugas castas: dominadors y dominats.

Comensá fent veurer aquestas divisions, fixant als ulls de la massa, per dissort nostra, inconscient, que'ls obrers, que per exigencias extranyas, aném ab un traje mes ó menys bó, éram uns servils criats atómats del rich, qui ens donava un jornal regulat per sols fer d'estira-cordetas, ó de vigilants-espías de la classe obrera manual.

Empapat el poble obrer de aquesta teoria falsa y absurda, que se han cuydat d'inculcarli aqueixos falsos redemptors, púrria enviada per el poder central, havém vist establirse aquesta iniquitat en que germans ab germans mateixos, se mostressin odi é instint de rabia, y no es pas que aquesta xorca diferencia fos motivada per topaments de classes oposadas, puig tots som d'idéntica condició social y formém, dintre de l'agrupació de la colectivitat, un mateix cos, que, avuy, se ha de doblegar á las exigencias del amo, sent un verdader esclau de aquet individu que'n els temps actuals ja no hauria d'existir, y un objecte aborrit de la actual societat degenerada que sols sab mantenir casas de prostitució y espectacles flamenchs, llensant á grapats el metall en festes embrutidoras, mentres contempla ab sarcástica rialla com els desgraciats obrers han de viurer sempre en plé hivern, sense poder fruhir de la escalfor dels coscos, menjant aliments que son de pitjor qualitat que'ls que's donan á n'els gossos dels senyors, sense poder destinar un curt espay de temps á la conservació de la familia, mirant ab fonda recansa com els seus fills han d'esdevenir sèrs febles que un jorn serán carn de canó, enviats á llunyanas terras per assesinar á germans sens, ó bé parias de la nova societat que, fecondada ab la mateixa forsa d'esperit embrutidor, vindrá á ésser un nou escarni de la dignitat humana.

Per aixó el humanitari moviment autonomista de Catalunya, s'ha de preocupar, en terme preferent, d'esborrar aquestas debilitats existents de criteri, en el poble y en aqueix trevall hi tenen el dever de cooperarhi, cadascú ab la mida de llurs forsas, tots els bons catalans y en especial els que formém l'estol de obrers intelectuals. De que'l catalanisme s'ocupa d'aixó, n'es bella mostra el que abriga en sos rengles á honorables entitats que al reclamar l'autonomia de la terra que'ns ha vist naixer, tenen llur finalitat en la germanor de tots els obrers, al ensemps que procurar la ilustració de tots ells, com podém veurer en lo "Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria", associació que ha d'ésser una de las capdevanteras y que ha de donar més fruyts en aqueixa obra de redempció social.

El medi d'estar ben agermanats, es trencar la explotació que avuy pesa sobre nosaltres, que'ns fa criar raquitichs d'ànima, y aixó ho podrém fer educant á l'actual generació y á las que vinguin, donant el consell de formas cooperativas de trevall y de producció, perquè'ls obrers de levita y'ls de brusa poguém constituhir centres forts que's moguin á l'impuls de l'avens y prosperitat, que trevallant per nosaltres, aportant els uns la inteligencia y els altres la forsa material, farém una societat gran y forta, y al mateix temps, enderrocarém aquets explotadors de la miseria, que ab aquest càrrech inhumá que desempenyan, avuy passen per gent d'ordre, quan no son més que uns butxins y homes degradats que portan en son dintre un ànima d'inquisidor.

JOSEPH BATISTA

La Publicidad del diumenge en un article firmat d'En Alfred Calderón, diu:

Somos los radicales españoles, unos radicales de pega.

Ara se'n adonan; y aixó que nosaltres ho venim dihent desde in illo tempore.

Per aixó no 'ls desmentim. Han dit una gran vritat.

Y ademés. A confesión de parte....

La Publicidad segueix tractant als seus lectors com si fossin xinos.

Cada dia declara «guerra á Dios» pero també cada dia vinga publicar anuncis clericals.

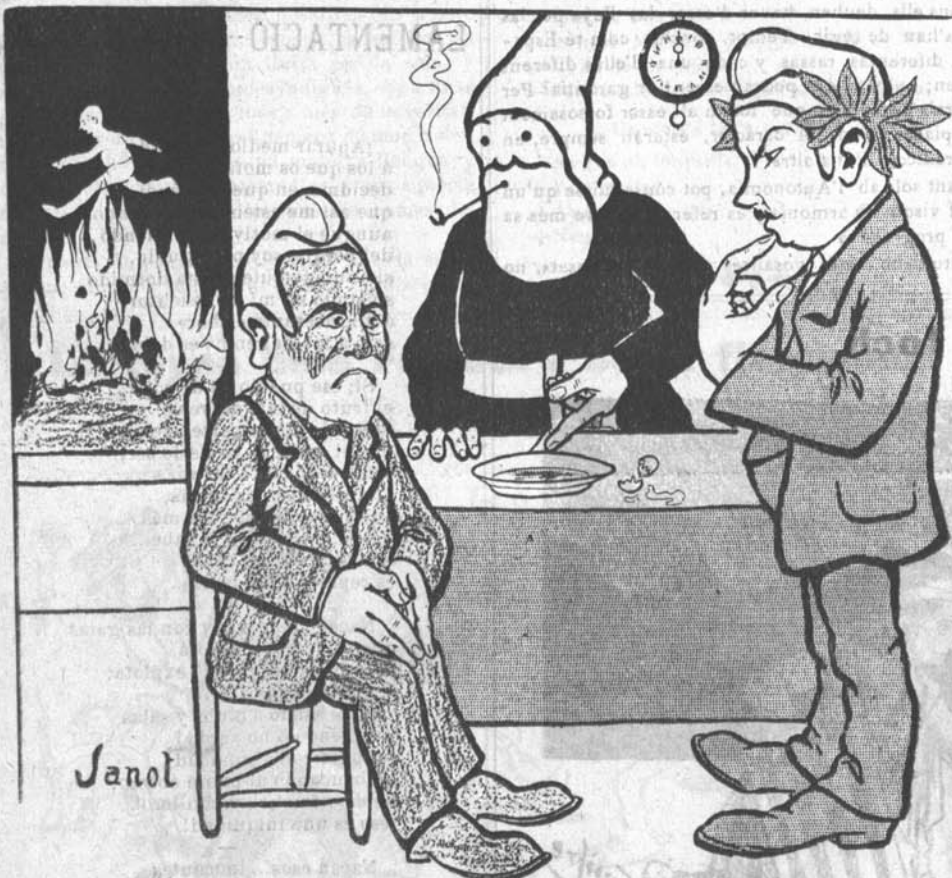
¿No ho creuen?

Donchs presentinme un número de La Publicidad en el que no s'hi trobi un anunci per l'estil d'aquest:

SANTO DEL DIA. — Santos Gervasio y Protasio mrs, y Santa Juliana de Falconeri, etc.

SANTO DE MAÑANA. — San Silverio, papa y mr y San Novato, cónf. Cuarenta horas, etc.

La Planeta

Janot

—La vostra planeta es clara. Els mateixos que vos han fet grans, vos farán á la brasa el dia que 'ls caygui la vena.

—Entónces, ¿cómo lo hemos de hacer pa que no les cayga?

—Donchs ració de República, de lliurepensament y de menja-clero.... ah, y si potser de mongetas cuytas.

Els extrems se tocan

L'un sempre abeurat al vi;
l'altre sempre en fresch las botas:
veyeu si'l refrá te rahó
al dir que'ls extrems se tocan

xos á la butxaca de la ermilla, perque no'ns juguís la passada que jugares á n'aquell pobre senyor del Ateneu ab els lentes d'or.

El colmo de la barra! En Joseph María Bofill, diputat per Figueras, segueix anomenantse federal. Tan poch respecte't mereix lo nom del immortal Pi? Farsant, més que farsant, arri á llepar las botas d'en Lerroux, que es per lo únich que serveixes.

Mireu si n'hi ha de barra!
La Esquella, parlant de la nova presó, fa una estadística de la que'n treu'l següent resultat:

«Al cinch per cent d'interés, resultarà que l'Estat ve á pagar, per cada pres un lloguer anual de 238'50 pessetas á Barcelona, y 331'70 á Madrid. No tots els obrers poden arribar á tant. De manera que per estar ben allotjats casi casi haurán de demanar per favor que'ls agafin y'ls portin á la presó.»

No cridis el mal temps que be prou que portats per las vostres campanyas antisocials no feu altra cosa que omplir la presó d'honrats obrers. Y no ho han de demanar pas per favor, que per forza 'ls hi fican y massa temps se s'hi están.

Aquestas son las soluciones que vos donan, obrers, els vostres redemptors: ¿Que no podeu pagar lloguer? Donchs, au, á la presó que allí estareu ben allotjats! Quin cinisme!

Donchs sí senyors: Ja es cosa certa que aquell postal que l'Ajuntament de Valencia va fer editar y que segons els comptes dels regidors republicans encarregats de la compra, pujavan un remat de centas pessetas no més que de drets d'Aduana; puig deyan que havian vingut de l'extranger, han sigut tiradas per la casa Thomas de Barcelona.

¿Con qué del Estranger? ¡¡¡Separatistas!!

No s'parla are de res més que de reformas de guerra. Jo'n proposo una, donchs que será de grans efectes: y es, que s'reformi en total lo que es tradició establerta de que Espanya al guerrear sempre li ha de tocar'l perdre. Se pot reformar aixó en sentit de guanyar sempre.

La Regeneració

En Junoy:—Deixeunos anar fent obrers, y no está lluny el dia de la conquesta.
Mireu, jo ab una nit ja n'hi fet duas.

vergonya, y menys tú que'n totas las reuniones y mitins vas contra'ls burguesos, y quan ets al darrera no fas sinó lleparlosi las sabatas, cobrárloshi'ls lloguers dels pisos, y fins ficarte alguns quartets á la butxaca, perque en qüestió de quartos ets una miqueta l'est, com ho demostres que ab un teler al que no hi vas may y venent un diari hagis pogut arregar tants cents duros com tens á redit; y are que ni els mateixos burguesos fan un ral, tú n'has tingut setcents duros pera deixar á un home de vora de la Massó; ¿oy que tot aixó que t'hem dit esta barallat ab la anarquia? Donchs també ets un embusterol! Dels demés del grup acrata no'n diem res, perque pobrets, ¡me fan una llástima!, com també me'n fan los obrers de bona fé y honrats, que enganyats per molts vivedors, se deixan portar com a pacífichs anyellets, cap á la miseria y desesperació.

PARE SEBASTIÀ
(Obrer)

3 Juny de 1904

FOTO-TIPOS DE VALLS

II

Avuy senyor Director tractaré si m'ho permet d'en Casas. ¿No sab qui és Casas? Un republicà d'aquells de cinch céntims la dotzena mes neula y mes Resalé qu'aquell de Vilarrodona, conegut per Pep-fusté. Aquí es ex-clerical y farsant de molt de pes que juga ab sis jochs de cartas mes la trampa se li veu. Del estudi ni se'n cuida y ningú no li diu res sent com son avuy los amos los nyébts del cassinet perque 'ls convé teni un home de gran desvergonyiment. A Vilassaca l'han vist y tothom sab qu'es molt cert, anant á las professions, al costat dels reverents, portant á la mà els rosaris, lo talem, y á mes á mes lo Sagrat Cor en lo pit cap moix, humil y contret. Aquí ja es una altre cosa, l'home ja no créu en Déu y aixó del clero y l'iglesia se li a través al pedré. Ell á tot arreu se fica tant si'l reben mal com be, y perque's pugui conveñe del senyor Casas qui és, l'hi diré que fa cinch anys los sócs del cassinet varen acordá expulsarlo. Vá esperar qu'alló passés posant pel mirí influencias com Badia y senyó Ollé y al últim van indultarlo y are está fet un valent que no kay nadie que le tosa. El dissapte hi tornarem; ja tinch un altre cabas y.... l'temps és or.

ALSA-PREM

Juny 10, del 1904

La llibertat republicana

Si la majoria de republicans haguessin d'explicar lo que es la llibertat, es veurien en gran apuro pera ferho. Y no obstant, els sentiren dir á tot arreu que ells son republicans perque volen la llibertat. Pregunteuslos com va vestida aquesta senyora y no sabrán que contestarvos, á no ser que diguin una barrabassada, que com á tal, estará faltada de lógica y sentit comú. Fixémnoshi una mica nosaltres ab aquesta llibertat de que tant ells ne fan gala y veurém com sols es una llibertat ficticia, una llibertat mentida.

En primer lloch regoneixen un quefe que té poders pera fer y desfer, que es dueny absolut de tots els centres que hi ha en tota Espanya, y que ningú pot fer res sense la seva aprobació, cosa ben contraria de la verdadera llibertat, donchs aquesta no admet idóls á qui s'hagi de prestar vassallatge, y que si avuy son fideles, dema pòden claudicar.

En qüestions religioses combaten á qui no pensi com ells, passen tot el dia menjant capellans, frares y monjas, y fan guerra continua á tot lo que fassi olor de religió. En lo polítich son rabiosament unitaris y centralistas, y com á tals volen la imposició d'una regió privilegiada contra totas las altres, volen que en tots los actes parlem la «rica», la «dulce», la «sonora», la «melodiosa», etc. etc., habla de Cervantes, cosa la més absurda y contraria á las lleys de la mateixa Naturalesa; son partidaris acérrims del servey militar obligatori, l'atentat més grós contra la llibertat; en una paraula, no tenen en son programa res que's pugui dir que es verdadera llibertat, sinó que tot significa esclavitud, retrocs, imposició y violència; no es res més que una tiranía vestida ab ropatges lluyents, elegants y vistosos, á istil de impúdica meretríu que si bé's presenta ab més bonas formas, amaga dintre son cos el vici, la corrupció y mes tart la mort.

Aquesta es la llibertat de la república centralista: ¡Quina diferencia ab la que volém els catalanistas! Llibertat per tot lo que té vida y dret á la vida; llibertat que abomina tot lo que siga imposició y uniformitat; perque la imposició es el predomini d'un organisme á altre organisme, no ab la forsa de la rahó, sinó ab la rahó de la forsa, y la uniformitat es el fenoment de tota esclavitud, perque vol posar lleys á organismes que per las mateixas de la naturalesa viuen, creixen y's desenrotllen per sí mateixos perque ja tenen vida propia; llibertat per professar cada hui en materia religiosa las ideas que li semblin millors; per anar

Diguinme si no fa clerical l'anunciar aquesta, cosas.

Radicales de peg...? Té rahó En Calderón.

Llegim:

«Ayer tarde conferencia con el señor Maura el señor Salmerón para notificarle el propósito de la minoría republicana, de impugnar detenidamente las reformas de guerra.»

Molt ben fet. Els bons cómicis no's descuydan may d'esplicar al Director de la companyia com pensan desempenyar el paper que se'ls hi confia.

El Maleta Indecencias diu que los armenios de Camprosa deberían emplear el tiempo en instruirse en el manejo del fusil.

No nyebit no. Ja sabs que 'ls armenios tenen bons punys y ab ells ne tenen prou. Y si no n'estás ben convensut pregúntaho al Adolph Marsillach que't dirá de quina manera ho arreglan els armenios. ¡Com que també n'hi passen per la Granvia!

En Salmerón y en Maura están d'acord en lo referente al saneamiento de la Caixa.

Aixó es ser conseqüent. Els seus súbdits del Ajuntament, ja fa temps que son partidaris també del saneamiento de la moneda.

Y per sanear bé una cosa no hi ha com desembrassarla.

Els mateixos diaris castils de Madrid que en altres épocas se mostravan entusiastas del lliure cultiu del tabach, perque are en Maura ho declara d'utilitat junt ab la protecció á tota l'Agricultura y afirma que aquest es el remey contra la depressió de la moneda espanyola, se li tiran al demont y diuen que cap poble de la terra ha usat d'aquets medis pera avalorar la plata.

¡Potser l'avaloran ab corridas de toros!

En Salmerón se resisteix á venir á Barcelona. Els d'aquí estan esparverats perque la vinguda den Salmerón es l'ancora de salvació.

¡Sort que are ab aixó del lliure pensament los tornarán á tenir engrescats un altra temporada!

L'Ardid clava á n'en Vallés una tremenda pallissa, perque 'l divino, ¡aixeri! no vol l'acta lerrouxista, perque ab la de La Bisbal s'hi guanya mellor la vida. Jo si fos del senyó Ardid den Vallés me venjaría: li enviava una recepta d'aquellas qu'ell administra, y en menos que canta un gall en Vallés no existiría.

El magnánim Ajuntament republicà, compadit dels obrers en vaga que hi ha á Sans, n'ha colocat alguns á las brigadas.

Entre ells n'hi ha que han arribat tant á la última pregunta que ni tenen pera dinar; donchs mercés al Ajuntament se quedarán sense cobrar per are. Es lo que dirán els regidors lerrouxistas: —¿No demanan feyna? Donchs ja'n tenen!— Are per cobrar... se proveerá.

Y are que parlem dels obrers de Sans, sabém per l'aucellet que tot nos ho diu, que entre 'ls obrers en vaga de la Fàbrica Batlló hi regna molt descontent, y com que nosaltres considerém de justicia lo que demanan, nos proposém pagar de ferm als que fins la miseria explotan.

Es sabut que desde fa temps y gracias á la caritat, se reparteixen entre 'ls obrers dos cops cada senmana una lliura d'arrós ó una de mongetas. Com que ja fa molt temps que aixó dura, y tant ariós y tantas secas han de cansar (nosaltres reconeixém aquest dret tant als richs com als pobres), alguns d'ells han demanat que'l mateix cost de las secas y del arrós s'inverteixi en altres comestibles, com patatas, verduras, pastas pera sopa, etc., etc. Y aixó, que es molt just y llógich y humá, no ha sigut escoltat pels que's cuydan de las compras.

Cridém la atenció dels que n'estiguin encarregats, á fi de que's satisfassin aquestos desitjos dels obrers en vaga forrosa. De lo contrari s'acreditarán d'estira cordetas y mereixerán las malediccions dels pobres.

Més de Sans.

L'aucellet nos avisa que hi ha un adroguer republicà que explotant els justos desitjos dels obrers, que exposém més amunt, els hi cambiava el género que demanavan per altre de més inferior preu. Aixís als que li demanavan per favor que en lloch de mongetas els hi dongués patatas, els n'hi donaren 3 lliuras que valen 15 céntims á cambi d'un bono de valor 25 céntims.

Lo qual es un robo indigne que mereix presiri. Y si l'adroguer republicà s'enfada que s'hi posi fúllas.

L'Adolf Marsillach... ¿sabem aquell que á la Gran Vía, ab tot y anar armat ab revólver y bastó y punyal, y de molt males intencions, no tingué més remey que deixarse pendre'l revólver, bastó, etc., y parar pacientment un xafech de bofetadas que li propinava un catalanista? Donchs aquest subjecte torna á tenir ganas de rebrer... y ho logará.

El Maleta Indecencias diu que'ls catalanistas cantan los Segadors «con los ojos puestos en el guindilla y los pies en ninguna parte.»

Aixó es mentida, Maleta: els peus ja sabs que'ls hem posat més d'una vegada mes avall de la teva esquena, y els ulls quan te veyém á tú'ls tenim fi-

El foch del any 190...

Foch que al any mil noucents tants
en el mateix Paralelo
tots els obrers encendran
per rostir en ell al gran
pillo que 'ls hi pren el pelo.

OSTIA

al servei militar qui'n tingui ganas; volém en fi la verdadera, única y positiva llibertat, comensant per la autonomia de la regió y acabant per la del individu, ja que may podrà ser, ni considerarse lliure l'home, si son terror, si sa casa son esclaus.

Mani y disposi de son affm.

JOSEPH RAURELL.

Centellas 16 de Juny de 1904

De Sallent

Sr. Director de LA TRALLA.

Segons se diu, en Pepet Fandillas continuarà impertàrrit despenyant el càrrech que li varen confiar els enemics de la tranquil·litat y salut del poble sallentí.

Sí, senyors; ab tot y cobrar del Municipi, ab tot y'ls seus desacerts y mala administració, y ab tot y'l seu anar y venir a Barcelona rumbejant a expensas del poble, en Pepet Fandillas continuarà fent de bandereta pel Verí y el Catllera, puig alló de la incapacitat s'ha tornat aigua-poll.

Nosaltres ens alegrarém moltíssim qu'aquesta vegada las faldillas bagin reventat als pantalons, de lo contrari hauriam hagut de veure morir com un héroe al home qu'está destinat a morir com un galápat per las mateixas masses que li han teixit una corona de firmas y'l veneran com un redemptor dels oprimits.

Vaja, cacichs y Copitans-Manayas de las classes obreras. ¿No'l voliau? aquí'l teniu, confiteulo ó poseulo dins d'un escaparata, será admiració de las generaciones venideras.

No'ns estranya aquest resultat, perque ja sabíam que la *raia* y la *justicia* no triomfaven may en aquets pobles governats encare a la *madritena* y ens vanagloriam de la campanya sostinguda fins avuy, perque estém convensuts de que'ls qu'avuy ens han malehit y calificat d'indignes, demá ens ompliran d'elogis regoneixent qu'encare hem sigut massa considerats ab élls.

De totas maneres no'ns retirém, considerant qu'aniran seguint els desgavells y la mala administració com are, tindrem sempre a punt la nostra ploma qu'encare que no sigui d'or com aquella que va donar tant que dir, escriurá de tant en tant correspondencias a LA TRALLA a fi de que tothom vegi la rifa que varen treure'ls sallentins quan varen portar a la Casa de la Vila aquets homes que pera triomfar han tingut d'acudir als medis més vergonyosos y verificar tota classe d'humiliacions.

DESINFECTANT

(Rebuda avans del Bando).

De Picamoixons

Sr. Director de LA TRALLA.

Molts dels llegidors d'aquest setmanari sabrán que Picamoixons es un barri de Valls; mes lo que no sabrán tots es qu'en aquest barri hi hagi duas escoles. Are be; lo dia 13 d'aquest mes se presentá la Junta de Valls pera examinar als noys de las escoles, anant acompanyat cada individu de la seva corresponent muller, formant una comitiva de deu personas pera examinar tretze criatures.

Y com que més que d'exámens es tractava de celebrar un *dpat* pagant lo poble per supost, se dirigiren al restaurant de l'estació ahont mataren lo temps després de treure'l ventre de perill, copeta tras copeta fins arribar lo tren de tornada.

Tot aixó no te res de particular ¿oy? Veurá si'n te y de gravetat extra.

La *juerga* costá cent pessetas justas y cabals; setanta lo dinar, guardantse'l *cuco* pagador trenta perque l'hi va semblar pocas pessetas sens dubte las setanta demanadas per lo fondista; com va fer avants, segons contan malas llenguas, el comissionat per la Junta d'Instrucció de Valls ab las doscentas pera comprar premis, perque va tenir d'acompanyar a la seva muller a Montserrat.

De lo que resulta que de las cinch centas pessetas entregadas per l'Ajuntament sols ne quedan doscentas ab las que no n'hi ha pera res, per quina rahó la Junta ha decidit fer imprimir una circular encareciendo los buenos sentimientos de los vecinos

pueriles y sociedades de Valls y pueblos agregados, a fi de que cada hu entregui su óbolo.

Y las societats obreras han respost sacrificant sos estalvis.

¿Qué farán quan sápigam qu'han sigut enganyats servint los seus diners pera pagar francachelas de los patronos?

¿També haurém de dubtar de vosté, senyor Castellet?

Miri que va ab malas companyías.

NYÉBIT

Juny 18 del 1904.

Vidreras

Sr. Director de LA TRALLA.

Convinch ab En Fuet que'l nostre *nano* no es anticlerical, ja que va fer com En Serrallera, y si no hagués estat ocupat trayent lo compte de las atxas que del seu establiment van anar a la professó, estich segur de que fins hauria sortit a tirar paperets.

Amich Fuet, pera treure al *nano* del seu ensopiment es precis de tant en tant donarli alguna punta que l'obligui a tirar bé'l carro municipal, del mateix modo que ho fan ab lo *rocínante* de 35 duros, propietat del *Triunvirat*.

Aixís donchs l'hi deixo pel seu compte, ja que diu que l'hi vol donar alguna xurriacada en forma de pregunta, y jo per altre cantó faré alguna moxaina a nostre *Baldiri Ninas*, qu'es qui'ns representa en lo Concili Municipal, dihentli qu'en l'assumpto de la transacció del patró va ser contrari a nostres interessos y favorint los de la classe propietaria. Encare que ja compreném que ho fés aixís, ja que'l pare dels pobres l'hi fa suro y té de mirar per ell; ademes, es amich d'algún forner y... ja m'entenen los amichs.

Y per altre cantó, *Baldiret*, ¿perqué no fas cumplir lo acordat sobres lo pés y medicació de mercaderias per lo sistema dels *avensats*, ó siga lo *métrich* decimal? ¿que no veus que'l *nano* a qui tú deus algún favor usa'ls pesos vells tenint de donar exemple? ¿de qué ha servit lo nomenament de *Mostassá* a favor del senyor Sagrera que varen fer pregonar?

Ho comprench tot; vols ser farsant com En Lerroux, y tú no comptas ab que aquí no hi ha vagra de barbers, y per lo tant, tothom va net de clatell, a no ser que siguin lo *Mestre Cullera* y lo *nano* els qu'encare beguin ab lo tarot gros.

Mira, representant dels trevalladors, que no serás diputat ni may més regidor portanthe d'aquesta manera.

UN AUTONOMISTA

Juny 18 del 1904

Parets del Vallés

Sr. Director de LA TRALLA.

En aquest poble fa molt temps que sembla que no hi hagi apotecari. Avans n'era un jove molt estudios que las horas sobreras las dedicava a la composició de remeys especials; pro li va cridar la atenció una noya, y com que ella vivia fora del poble y ell be havia d'anar-la a veure, la farmacia quedava abandonada; y aixó ben sovint perque els viatges a Llerona no eran pochi. Van casarse per fi y quant ja'ns creyam poguer tenir farmacia com cal, va succehir que las cosas anavan mes depressa de lo que las lleys naturals y divinas tenen fixat y per qüestions de familia que no'ns hem de ficar, lo nou matrimoni se'n aná del poble arrendant la farmacia a un jove catalá criat a Madrid. Aquet sens dupte devia trobar petit el poble y per no anyorar la *villa del oso y del mandroso* cada dos per tres anava a Barcelona quedant també abandonada la farmacia.

Al cap de tres mesos d'haverhi aquest jove varen posarhi un senyor ja d'edat ab lo que creyam tenir segura la presència del apotecari. Pero ¡oh desgracia! aquest senyor te la idem de tenir la dona malalta a Barcelona per lo que molt sovint te d'anar a veurela quedant també abandonada la tenda de las potingas. Sort que en mitj de tanta pega tenim lo benefici de disfrutar d'un secretari d'Ajuntament que en la seva joventut havia fet de

practicant d'apotecari y en cassos extrems despata ab més ó menys escrupulositat las medicinas. Y apropósit: la setmana que ve li parlaré del Secretari.

UN FELIGRÉS QUE HI VEU

17 Juny 1904.

Figueras

Sr. Director de LA TRALLA.

Es tant lo que m'han complascut el dos darrers nombres del seu setmanari, que no puch menys que felicitarlo y encoratjarlo per las bonas *juetadas* que está donant al diputat per Figueras y comparsaria, que tant s'ho mereix per la falta de educació y per la ignorancia que está creant entre 'ls seus electors; puig si be es vritat que pera sortir diputat no li convé repartir entre ells la seva ciencia, també li hem d'advertir que com a catedrático y diputat no li convé posarse en ridicol com s'ha posat, perque un home com ell, conquistador de tot un poble, que's pren lo luxo de donar lliçons de catalanisme (en castella), quan se presenta la ocasió de discutir quedarse a casa tot lo sant dia, esperant que algun dels del seu remat li anés a explicar lo succehit, vaja, que'm perdoni, però un home que professa las ideas que ell diu que professa, aquet fet li hauria de causar remordiment.

Mes aixó en ell no es d'esperar, tota vegada que a barra no hi ha qui'l guanyi, puig l'home que sent alcalde té la tossuderia de no permetre que'l mercat que's celebra'l dijous, quan hi ha alguna festa de precepte que s'escau en tal dia, se verifiqui lo dia avans com se venia fent desde molts anys, de lo que'l comers ne toca 'ls resultats y la dependencia's troba més lligada; un home que aixó fa y té l'atreuiment d'anar al Congrés y defensar lo *descans dominical*, ja es tot lo que's pot arribar a dir, ó millor dit, es tot lo que's pot arribar a fer sense donarsen vergonya.

Y aquets son los homes que'ns han de regenerar!

FUET FIGUERENCH

Juny 18, del 1904.

De Premiá de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

Com sigui que jo no tinch picardia per fer lletra menuda, crech que aquesta carta passará d'una quartilla; li demano Sr. Director, que'm dispensi y que no m'entregui a n'en Lerruch a l'hora de la menja, perque lo que's a mí no'm podria pas pahí.

Seguint lo de l'«Amistat Obrera», que com més va més polvoreda mou, li haig de dir que avuy'm veig obligat a contestar lo que diu el senyor Güell, per afirmar lo que vaig dir en ma primera.

Em dol moltíssim que per sa gran extensió, LA TRALLA no hagi pogut publicar integra la carta del Sr. Güell.

Trobo molt estrany que lo dit senyor negui rotundament la vritat; donchs, sé possitivament que éll era el President de la Comissió organitzadora de dita vetllada, que la Junta encarregada de examinar els treballs ho deixá a sa lliure elecció, éll va ésser qui també personalment convidá a molts individus dels que hi prengueren part, a éll també se li va fer la comanda de presidir la vetllada, fent lo parlament d'obertura lo que no criticaré, donchs, a n'en Sr. Güell, a pesar de tot, el guíen bonas ideas; després de dit parlament, ce'l la presidencia a l'hora, quin senyor podrá sapiguer posar mahons pero de presidir vetlladas crech que no s'en havia vist de tan frescas; y per últim senyor Güell, si nó va tení participació en la tria dels treballs, crech que sa obligació era tenirhi no sols per ser President de la Comissió organitzadora, si no també perque vosté ja haguera pogut veure que de tots els individus que componen la Junta d'aquet Centre era l'únic que podia admetre ó deixá de admetre un treball y més haventsé aixís confiat. Sr. Güell, no's mon ánim oféndrel,

molt al contrari, tindria una gran satisfacció que'm contestés a n'aquesta pregunta.

19 Juny 1904.

UN OBRER
(De la «Amistat Obrera»)

Mataró

Sr. Director de LA TRALLA.

Mentres hi hagin republicans que predicant la llibertat, practiquin el llibertinatje tindrem tela pels llegidors de LA TRALLA.

Ab motiu d'un *meeting* carlista arunciat a só de bombo y ab assistencia de no pochi elements del garrot, els republicans d'aquí entengueren que la llibertat tan cacarejada que en tots los actes ens serveixen se practica insultant y malparlant de las ideas d'altre, de tal manera que ja en lo esmentat acte públich com al sortir després del mateix, bramulassen ab crits de sectari y ademans de mal educat contra la franca exposició de la doctrina exposada pel gran neula quin palau de Loredan trontolla al pes de tanta grandesa.

La llibertat senyors republicans no's practica aixís. Sols cometent actes com lo de diumenge, indignes del altruisme que'n l'ordre de las ideas més qu'en cap altre ordre deu practicar tot bon democrata, acabaren d'acreditarvos ab lo deshonrós dictat de demagogs y sectaris, títol ben vergonyós per cert per qui en *meetings* y tota mena d'actes públics, pinta al republicanisme espanyol com a model de sistemas polítichs.

16 Juny de 1904.

ANTONET

Premiá de Dalt

Sr. Director de LA TRALLA.

Si per quelcóm voldriam implantar en nostre poble alló de las Bases de Manresa, de que'ls empleyats fossin fills de la terra, ho fora per lliurar-nos del secretari qu'es un peix que's porta l'oli, més viu que cap estornell y que *hechura* d'en Planas y Casals es digne deixeble de tan maquiavélich mestre, ja que tot sent com aquell, conservador per essencia, serveix a un alcalde republicá, democrátich, federalista; encenent aixís un ciri Sant Miquel y un altre al diable.

Are no tenintne prou aquest senyor Secretari gallego ab empelts de caste'lá, de fer anar en orri al Ajuntament nostre, hi vol fer anar el de Premiá de Mar, perque *aquelllos borregos* no'l secundaren volguent fer passar per inútil un quinto qu'ell defensava contra lley y rahó, ja que'l volia fer passar com a fill de pare pobre, essent aixís que en las hipotecas de Mataró se l'ha trobat ab el ronyó ben forrat. Senyor secretari, prengui'l concell meu: El Barbot cada dia més anémich, ab el xarop de Destitució la vara ja li cau; busquis un'altra secretaria a Andalucía ó a Galicia. Home previngut no li han de tocar soleta sinó que ja s'en vá. Prengui exemple d'aquell Joan, y que's digui de vosté també: ja se n'ha anat.

ARGENT-VIU

Cartera de Comunicacions

Ceballot.—La carta ha sigut passada per las armas. Va lo altre.

J. Caba-Ller.—Es fluixet, però vosté té condicions.

Un obrer de L'Amistat Obrera, Premiá de Mar.—No abusi de la extensió perque sinó, pena capital. La segona carta anirá lo vinent número.

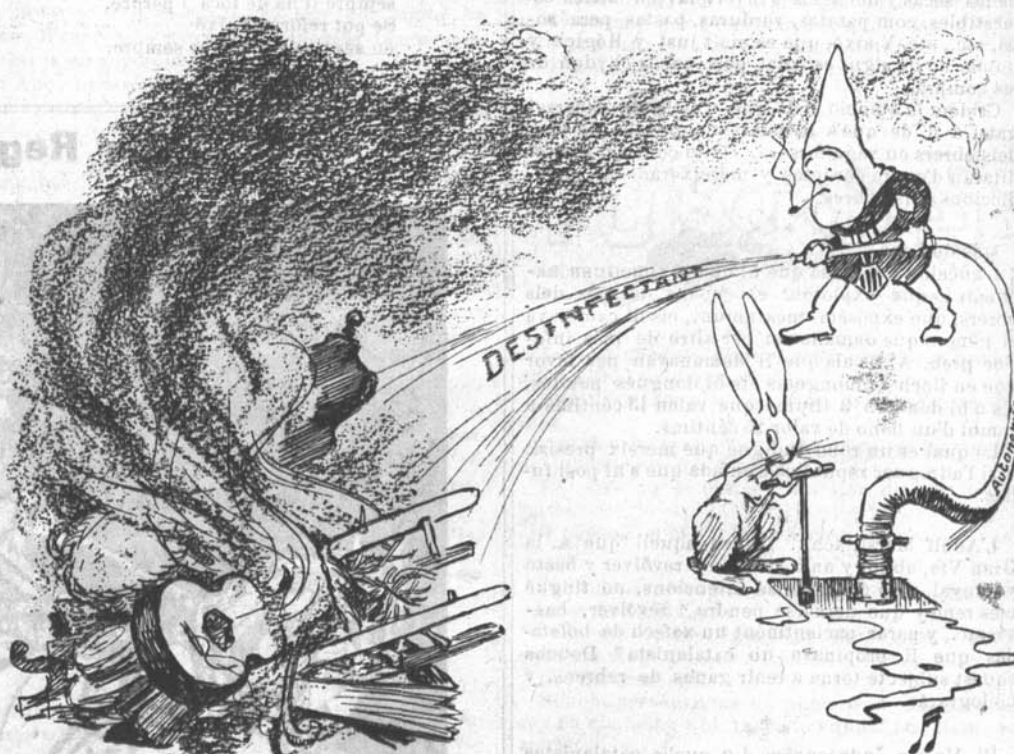
Janot.—Gracias. Tindriam molt gust de conéixer.

Nyebit de Picamoixons.—Li agraheim, però las cartas no poden passar d'una quartilla.

M. B.—Anirá.

Imp. LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos

La nostra tasca

Mentres se vagi ensorrant
el castell de trastos vells
per no embrutá'l poble ab ells,
vinga anar desinfectant!